

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna

<p>Abonamentul: Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei. — Pentru bănci, autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5.000 Lei.</p>	<p>Articole și corespondențe se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.</p>	<p>Prețul inserțiilor un cm.² 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător</p>	<p>Abonamentele și inserțiile se adresează ADMINISTRĂȚIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45</p>
--	--	---	--

Nr. 10642/1944 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos

„Ce i-ar folosi omului de ar dobândi lumea toată și-și va pierde sufletul său? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?”
Mat. 16, 26

Iubiții mei fii sufletești,

Atotmilostivul Dumnezeu ne-a ajutat să ajungem iarăși praznicul Nașterii celei după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Sărbătoarea aceasta ne aduce aminte de minunea coboririi Fiului lui Dumnezeu până la noi, pentru a ne ușura în greutățile vieții, a ne lumina drumurile ei și a ne hărăzi mântuirea cea de veci. Solia Crăciunului ne aduce mărturia iubirii atotcovârșitoare a lui Dumnezeu, care „așa a iubit lumea, încât și pe Unul Născut Fiul Său l-a dat, ca tot cel ce crede într'ănsul să nu piară, ci să aibă viața de veci” (Ioan 3, 16). Această iubire a lui Dumnezeu strălucește și în bezna zilelor noastre și par'că azi îi simțim mai mult mângâierea și folosul. Căci de ivirea luminii omul se bucură mai mult în vreme de întunec, decât în cea în care toate se văd și toate sunt liniștite. Tocmai azi când ni se pare că nu mai înțelegem planurile și căile lui Dumnezeu, praznicul venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu ne este o dovadă și o cheazășie că Dumnezeu n'a părăsit lumea și pe om, ci își întinde neconținut spre noi dreapta Sa izbăvitoare. Așa precum la coborîrea Sa în lume Mântuitorul nostru s'a așezat în mijlocul celor mai smeriți și mai împovărați dintre oameni, la fel și azi El își trimite lumina, harul și iubirea Sa în sufletele noastre înconjurate de o viață frământată și înviforată, ca să nu fie răpite și duse în fund de aceste sbuciumări, ci să le mântuiască din vârtejul lumii.

Urmărind mântuirea sufletească a oamenilor, El a adus în lume marea învățătură: „Ce i-ar folosi omului de ar dobândi lumea toată și-și va pierde sufletul său?” Prin această învățătură Mântuitorul a desvăluit pentru întâiașidată oamenilor,

cu putere, prețul cel neasemănat al sufletului, care e mai presus decât lumea aceasta cu toate strălucirile, cu măririle și cu bogățiile ei.

În mijlocul războiului prin care trecem, cuvântul acesta despre prețul sufletului capătă un înțeles și mai adânc. Se vorbește azi despre pierderi și despre câștiguri de războiu. Dacă ne gândim la pierderi, ne vin în minte distrugerii de orașe și sate, risipiri de bunuri mari, peirea unor comori de artă și de cultură, iar pe deasupra tuturor pierderea a milioane de vieți tinere. Dar cea mai mare pierdere cu care ne alegem de pe urma războiului este pierderea din viața sufletească a oamenilor. Aceasta stă în sălbătăcirea năravurilor omenești, în întinderea poței după câștiguri nemăsurate, după plăceri neiertate și după o viață ușurată. Dacă pierderile de averi se pot înlocui, pierderea din

viața sufletelor va avea urmări ce nu se vor putea lecui curând și va prilejui multă vreme o mare neorânduială în mijlocul popoarelor. Pierderile de averi le simte omul numai pentru o vreme, dar pierderea cea din suflete îi aduce pagubă și osândă veșnică. Chiar dacă n'ar fi pierdut cineva nimic din bunurile materiale în acest războiu, ci dim-

mai gîngășă din om. Orice gând necuviincios, orice cuvânt urît, orice faptă păcătoasă îl întinează și-l schimonosește. De aceea se cuvine să avem mare grijă de el. Cu toate acestea, adeseori vedem că oamenii își primejduesc viața sufletului, nedându-și seama de prețul ei și de nefericirea veșnică ce și-o atrag prin întinarea ei. Dacă sufletul este comoara cea mai mare și dacă de păstrarea neștirbită a acestei comori atârnă ajungerea noastră la ținta vieții, care este fericirea cea de veci, atunci străduințele cele mai de seamă ale oamenilor ar trebui să fie închinare toate mântuirii sufletului.

Dar omul căzând în întunerecul păcatului se străduiește mai mult să dobândească lumea aceasta. El se lasă dus de pofta nesăturată de avere, de dorința neînfrănată de plăceri, lipindu-se tot mai mult de lume. Dar pe măsură ce dobândește lumea, adecă pe măsură ce-și găsește mulțumirea în ceea ce-i poate da lumea, își lasă sufletul să slăbească și să se îmbolnăvească. Și atunci, nu-i de mirare că în vremuri de năcazuri și de greutăți sufletul lui nu poate răbda, nu poate sta drept și tare. Un astfel de om cade doborît de poverile unor timpuri grele, sleit de ori ce curaj și de ori ce nădejde. Iar în fața morții omul acela, văzând cum lumea de care s'a lipit se topește și de altceva neștiind să se sprijinească, nu găsește în sufletul lui slăbit nici un razim, nici o mângâiere, nici o întărire. Ceasurile acestea îi sunt aceleia ceasuri de grea judecată încă pe pământ. Dar cu cât mai grea va fi judecata la care se va înfățișa după moarte? Atunci își va da și el seama, dar cu întârziere, despre adevărul cuvintelor: „Ce-i va folosi omului de-ar dobândi lumea toată și-și va pierde sufletul său?”

În fața acestui cuvânt al Mântuitorului, nu ne putem pune, așadar, destul de apăsător întrebarea: „Cum stăm cu sufletul?” Iar dacă la întrebarea aceasta simți că nu poți răspunde cu deplină liniște că mântuirea lui îți e asigurată, atunci trebuie să începi a face tot ce-ți stă în putință pentru asigurarea mântuirii lui, până nu e prea târziu. Creștinul e dator să-și iubească și prețuiască sufletul mai presus de orice. Această iubire și prețuire nu e un păcat, ci o datorie, pentru că

sufletul e darul cel mai de preț al lui Dumnezeu și pentru că și Dumnezeu îl iubește mai mult decât toată lumea. Iar iubirea creștinului față de sufletul său trebuie să se arate în lupta necurmată pentru mântuirea lui, în lupta cu patimile dinlăuntru și cu primejdiile și ispitele din afară. Orice luptă are însă suferințe și jertfe. Astfel și lupta pentru mântuirea sufletului cere lăpădare de lucrurile și plăcerile cari te leagă de lume, și pe cari te-ai învățat să le prețuiești mai mult decât sufletul. Căci tot ce iubești mai mult decât sufletul îți este o piedecă în calea mântuirii, pe care trebuie să o înlături. „De te smintește ochiul tău, scoate-l pe el” spune Mântuitorul.

Dar mântuirea sufletului cere nu numai jertfe grele, ci și închinarea lui întreagă lui Dumnezeu. Prin aceasta îl împreună cu Hristos, facem să stăpânească în el pururea gândul la Mântuitorul nostru. Nimenea nu este fără de greșală înaintea lui Dumnezeu. De aceea a venit Domnul nostru Iisus Hristos să ne scape de vină, de întinărirea păcatului, dându-se jertfă de răscumpărare pentru toți. Astfel taina mântuirii noastre se înfăptuiește numai în legătură cu Hristos Domnul. Numai El ne poate da viața cea nouă, numai în El își află sufletul izvorul mântuirii. Să ne deschidem dreptăcea sufletul ca să primim lumina lui Hristos, harul cel sfânt al Lui și pe Hristos însuși înlăuntru nostru. Aceasta e singura cale pentru mântuirea sufletului.

Am vorbit, dragii mei, de pierderile acestui răboiu. Dacă am dori și un câștig de pe urma lui, acesta ar fi cel mai mare: *mântuirea sufletelor prin apropierea lor de Hristos*, în urma multor încercări dure-roase prin cari au trecut. Răboiul acesta s'ar răscumpăra de șiroaiele de sânge vărsat, numai când s'ar dovedi ca un mijloc prin care sufletele găsește pe Dumnezeu și Dumnezeu găsește sufletele; numai de pe urma lui ar răsări un suflet plin de credință, de iubire, de curăție, îndreptat și tare. Aceasta ar fi comoara cea mai mare ce ne-ar lăsa-o răboiul de azi moștenire.

Asemenea suflete sunt și pentru neam tot ce e mai de preț. De astfel de suflete avem trebuință și noi, poporul românesc, azi. *Prin nimic nu-i poți fi de folos azi mai mult neamului tău, decât încreștinându-ți sufletul până în adâncurile lui.* Un popor încă își are sufletul său, în care se adună sufletele tuturor fiilor săi. Și precum sunt sufletele noastre, a fiecăruia, așa e și sufletul neamului. Iar un neam de oameni, o nație, trăiește prin puterea sufletului său și se slăbănogăște prin slăbirea sufletului. Precum zicem despre un ins: „Ce-i va folosi omului de-ar dobândi lumea toată și-și va pierde sufletul său?”, așa putem zice și despre un neam: „Ce-i va folosi unui neam de va dobândi lumea toată și-și va pierde sufletul său?”

Sensul educativ al Întrupării

Multe foarte sunt mijloacele prin care Dumnezeu îi învață pe oameni. Intre acestea, minunea ocupă poziție centrală. Scopul însuși al minunii se definește în învătarea noastră.

Întruparea Fiului este și ea o minune cu sens educativ prin excelență. Dar nu numai momentul venirii în lume a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ci și evenimintele premergătoare „Coborârii din cer” înfățișează un asemenea aspect. Vechiul Testament, în toată întinderea lui, descopere degetul conducător al lui Dumnezeu, pedagogia cea mai înaltă în al cărei spirit și metodă a fost pre-

șinta cea mai înaltă, iubiții mei, pentru care luptăm și azi și purtăm greutățile răboiului nu e în rândul întâiu dobândirea unor bunuri pământești trecătoare, ci *păstrarea sufletului românesc întreg și nestirbit*, știind că un neam, o nație trăiește prin sufletul său. Dacă vom reuși ca prin acest răboiu să curățim și să sfântim sufletul neamului, am dobândit câștigul cel mai mare.

A lupta astfel pentru sufletul neamului, înseamnă a lupta pentru biruința și viitorul lui. Fiindcă în adâncimile sufletului zace puterea de viață a neamului și a Țării.

Astăzi când Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos vine iarăși la noi, ca să caute și să mântuiască sufletele noastre, să-L primiți, dragii mei, cu inima largă, dându-vă seama că de aceasta atârână izbăvirea sufletului fiecăruia din voi și a sufletului neamului întreg.

Arătați că nu sunteți lipiți de lucrurile lumii și prin ajutorul cel dați în ale voastre celor lipsiți. Ajuțați familiile celor plecați să-și verse sângele pentru sufletul neamului și pentru țara noastră; purtați grijă de orfani, de văduve, de bătrânii fără sprijin, de bolnavii cari nu-și pot câștiga pâinea cea de toate zilele. Priviți în cei săraci pe Domnul Hristos însuși, care s'a făcut asemenea lor, ca să atragă luarea aminte spre ei. Sufletul vi-l mântuiți numai umplându-vi-l de dragostea și de frățietatea unuia față de altul.

Iar așa făcând, Fiul lui Dumnezeu se va sălășlui în aceste zile sfinte și în ieslea sufletului vostru, făcându-vă parte de toată mângâierea și bucuria duhovnicească.

În acest duh, cu părintească dragoste către sufletele voastre, către mântuirea lor și către sufletul neamului nostru, dorind să petreceți sfintele sărbători ale Nașterii Domnului și să Vă învredniciți a le ajunge într-un mulți ani, odată cu arhierestile Noastre binecuvântări, am rămas

Sibiu, la praznicul Nașterii Domnului din anul 1944

al Vostru al tuturor de tot binele voitor

(ss) **Nicolae,**
arhiepiscop și mitropolit

gătită omenirea pentru a fi prezentă cu înțelegere la evenimentul focar al istoriei. Indrumată prin înțelepți aleși de Dumnezeu, prezentă prin proroci, ea a putut pași astfel cu încredere spre staulul din marginea Vitfleemului.

* * *

În relief se plasează și alegerea Mariei pentru cinstea de Maică a lui Dumnezeu. Maică a lui Dumnezeu!... Prilej unic și cu consecințe asemenea. Posibilitate determinată. Participarea la ea urma să fie asigurată în temeiul unui singur criteriu moral și fizic: *neprihănirea*. Și Maria întruchipa acest criteriu. Intre oameni, ea concretizează deci înțaietatea în virtute. În fața lui Dumnezeu, ea primează pentru a legere. Știința coboară într'un plan mai puțin înalt, bogăția la un preț mai încet căutat, rangul mai jos așezat. Neprihănirea se așează acolo unde numai ea se poate așeza: lângă Dumnezeu. De atunci ea și talmăcește fața omului scaldat în lumina Făcătorului, puterea care coboară har și bunătate, energia care asigură înălțarea omenescului spre cer și coborârea nemărginirii între noi pământeni.

În această ipostază, Maria fixează drumul tinereții zvâcnitoare de sănătate, a tinereții care stă departe de noroi, care nu se înjugă păcatului, nu se face sălaş poftelor, ci se zidește biserică lui Dumnezeu. Ea definește climatul moralei înzdrăvenite prin voința omului și prin puterea Duhului Sfânt, răsplata ostenețelor în bine, vraja desăvârșirii umane.

Sfânta Fecioară se face, prin toate acestea, simbol: curățenia. Se face și ideal: tinerețea adevărată, tinerețea încheată pe deplin și pentru pilduirea tuturor.

Educație fără ideal nu există. Dumnezeu a pus în fața noastră un ideal: Fecioara Maria.

Oare este cu putință să se postuleze și realizeze un ideal mai sublim decât acela al slujirii totale lui Dumnezeu?

* * *

Fiul e gata să coboare în lumea noastră. Dar loc nu află; Vitfleemul geme, casele sunt ocupate. Faptul e bătător la ochi. Iarăși prilej unic. Dar nu-l sesizează palatele, nici cei cari vegetează'n ele. O colibă păstorească se face leagăn lui Hristos, palat lui Dumnezeu. Imprejurarea țese tâlc. Înainte de Naștere, Vitfleemul dormea. După Naștere, el caută spre locul devenit sălaş dumnezeiesc.

Așa vădește Dumnezeu, prin semne și minuni, că valoarea morală nu trebuie apreciată numai în dependență de cadru exterior, ci că ea își are măsură proprie. Pentru educația insului și a noroadelor, pilda staulului din Vitfleem este piatră de încercare, buchet de înțelepciune și biciu de foc spre împărășirea deșertăciunii

Intâii închinători ai lui Hristos s'au dovedit păstori. Se vede că ei se găseau pe aceeași linie de curățenie duhovnicească în care ostenea Fecioara Maică. Ei au așternut, lângă iesle, darurile muncii lor. În curând și Magii s'au asociat la închinare, aducând „aur, smirnă și tămâie”. Drumul acestor tâlcuitori ai vrerilor noastre a sfârșit în acelaș punct. Un gest spontan, gest lipsit de calcule viclene, de căutări piezișe. De aceea și grăiește peste veacuri, peste generații, independent de opinii și de considerații străambe. E gestul omenescului din noi toți.

Către Dumnezeu, închinarea urcă acelaș drum, folosește aceeaș scară, de oriunde ar porni ea. Jocul poate îmbrăca un suflet tot pe atât de mare ca și purpura împărătească, iar mântuitorul de ciocan poate sărgui spre Dumnezeu cu aceeaș putere ca și purtătorul condeiului.

Nașterea Domnului învață că oamenii se pot întâlni unii cu alții, fără pricini de sfadă sau invidie, pe un singur drum: către Hristos, către Dumnezeu.

DUMITRU CĂLUGĂR

Serviciu religios

În catedrala mitropolitană din Sibiu

Duminică în 24 Decembrie 1944, servesc: Prof. Mih. Naagu, cons. Gheorgh. Secaș și prof. Gheorgh. Șoima, diaconii: Anatolie Scurtu și Dr. Grigorie T. Marcu. Predică: prof. Grigorie T. Marcu. La Oastea Domnului predică: preotul Ioan Munteanu.

Luni, în 25 Decembrie 1944, în ziua întâi de Crăciun servesc la Sf. Liturghie I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un mare sobor de preoți și diaconi. Predică o rostăște I. P. S. Mitropolit. După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: prot. Mihail Neagu.

Marți în 26 Decembrie 1944, a doua zi de Crăciun servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobef, cons. Dr. Andrei Gălea, Ieronim Grovu. Gh. Secaș și prot. Mih. Neagu; diaconii: Alexandru Popa și Anatolie Scurtu.— Predică I. P. C. Arhim. T. Scorobef. La Oastea Domnului predică, după masă la ora 4. cons. Gheorgh. Secaș.

Interzicere

Ministerul educației naționale a oprit obiceul salutului fascist în școli, dat fiind că acest fel de salut nu este în armonie cu aspirațiile românești către o viață democratică și liberă. Salutul fascist sau străjeresc impus de guvernele dictatoriale, este socotit astfel ca protivnic intereselor neamului.

Atențiune

Cum circulația este anevoioasă Onor. Oficii parohiale să trimită comandele de luminări din vreme și să indice și Oficiul poștal și județul, — altfel executarea suferă întârziere.

Consiliul arhiepiscopesc
Fabrica de luminări
Sibiu

† NICOLAE,

din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul
Episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.
Iubitului cler și popor: Har și pace dela Dumnezeu
Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos!

*Astăzi s'a născut Hristos,
Mesia chip luminos:
Lăudați și cântați
Și vă bucurați!*

Colindă

Iubiții mei fii sufletești,

Cu inimile mângăiate de noua
inseninare a cerului românesc dăm
slavă și mulțumită lui Dumnezeu, că
ne-a învrednicit să ajungem iarăși
luminata zi a Nașterii Domnului și
Mântuitorului nostru Iisus Hristos.
Duhovniceasca bucurie în care ne
scăldăm astăzi, se revarsă cu însu-
flețire în troparul cântat de toată
obștea creștinească: *Nașterea Ta
Hristoase, Dumnezeul nostru, răsă-
rit-a lumii lumina cunoștinții. Că'n-
tru dânsa ceice slujeau stelelor dela
stea s'au învățat, să se'nchine Ție,
soarelui dreptății și să Te cunoască
pe Tine, răsăritul cel de sus. Doamne,
mărire Ție!*

Este al șaselea an că prăznuim
Crăciunul în mijlocul cumplutului
zgomot de arme. Dar și mai multă
vreme s'a scurs decând n'am mai
avut un Crăciun prăznuit în mijlo-
cul obșteștilor bucurii pe care Na-
șterea Domnului și Mântuitorului
nostru Iisus Hristos le revarsă peste
sufletele dreptcredincioase. Pentru că
războiul, înainte de a fi izbucnit în
chip văzut, și-a stărnit furtuna în
sufletele oamenilor, răvășindu-le,
pustiindu-le. Conducători de po-
poare, ispitiți de păgâneasca trufie
de a cuceri lumea n'reagă spre a
și-o robi loruși, au picurat zi de zi
în sufletele supușilor lor otrava urei,
neimpăcata sete după mărire ne-
dreaptă, nepotolita poftă de avuții
muncite de alții. Pentru a-și în-
făptui gândul lor păgânesc ei au
prins a se găti de războiu, mai în-

tâi pe ascuns, apoi la arătare. Fă-
când unele ca acestea, ei păreau
chiar a ști că săvârșesc o nelegiu-
ire. De aceea, vrând să-și acopere
rușinea și să se pună la adăpostul
judecății care-ar putea să vină vre-
dată asupra lor, ei trâmbețau în
dreapta și n stânga minciuna că
nu făuresc armele ucigătoare și nu
se gâtesc de luptă decât numai spre
a se apăra de primejdii și spre a-și
asigura viața națională. Grăind însă
adevărul, nimeni nu le primejduia
viața. Dimpotrivă, adevărații pri-
mejduiți erau tocmai oamenii paș-
nici, neamurile încredințate că lu-
mea asta-i destul de mare ca să'n-
capă în ea și să viețuiască'n bună
înțelegere și în frățescă împreună

lucrare toți fiii pământului. Crai-
nicii acestor neamuri au și atras
luarea aminte a celor întărați
spre cuceriri nedrepte. Ei au stă-
ruit cu desnădăjduire în silințele
lor, menite să înlătore măcelul din-
tre neamuri. Dar n'au avut cu cine
vorbi... Cu părerea de rău de a-și
fi văzut sfărâmate nobilele lor os-
teneli, au prins și ei a se găti de
luptă. Astfel cumplita încrucișare a
armelor a început și ea durează
și astăzi cu toată pustiitoarea ei
putere.

În timpul acestui șir de ani
de urgie, revărsată asupra lumii, în
bisericele noastre n'a încetat vesti-
rea Evangheliei Mântuitorului no-
stru Iisus Hristos. De pe amvoa-
nele sfintelor noastre lăcașuri de'n-
chinare au răsunat, mai calde și
mai însuflețite ca ori când, chemă-
rile de pace. Și era firesc să se în-
tâmplesă așa; căci cu cât se'nvifora
războiul și cu cât se'ngrămădeau
necazurile și pustiirile lui, — cu
atât sporea și setea oamenilor după
pacea binecuvântată. Totuși, nicio-

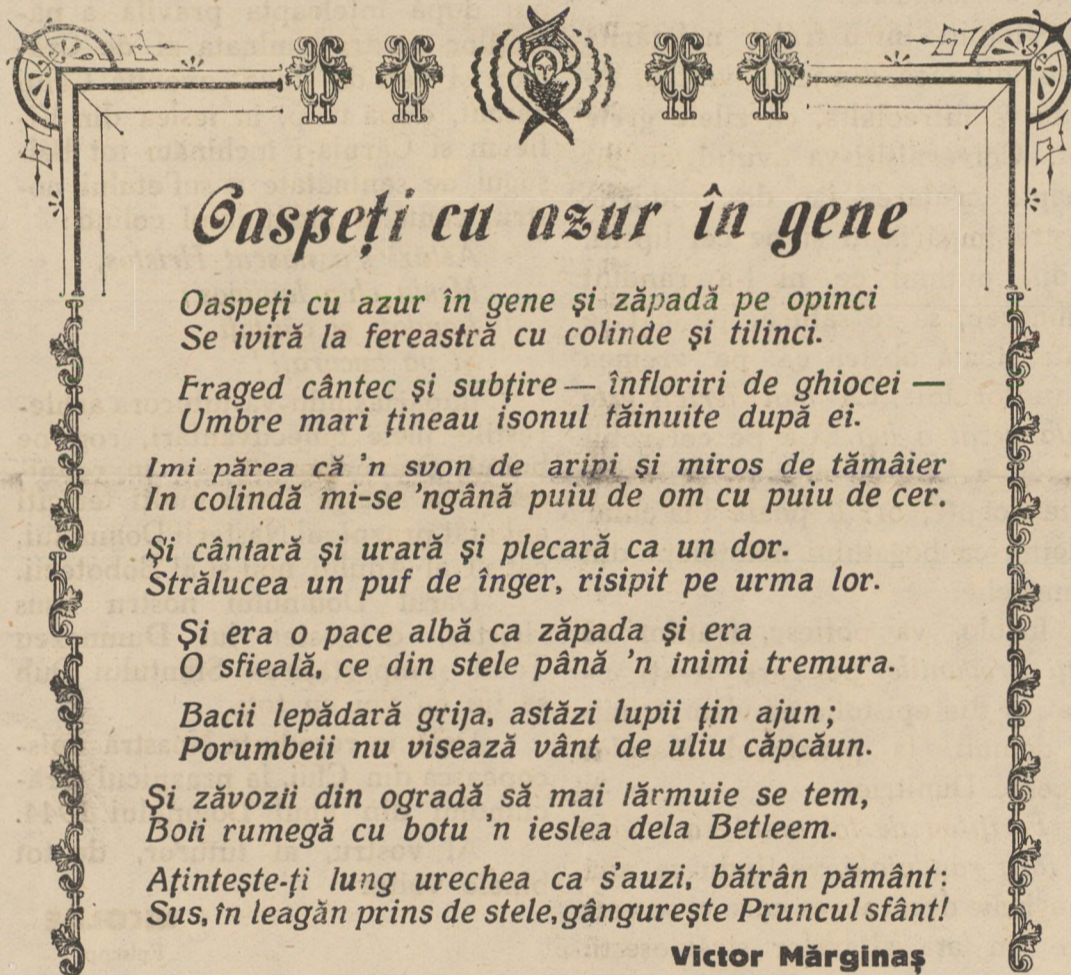
dată aceste chemări n'au fost mai
fierbinți și n'au izvorât mai din
adâncuri de inimi, ca'n zilele slă-
vitului praznic al Nașterii Dom-
nului.

Așa sunt rugăciunile noastre și
astăzi: fierbinți și izvorâte din a-
dâncul inimilor noastre dosădite.
Și nu încetăm a nădăjdui, că Dum-
nezeul îndurărilor va rândui, nu
peste multă vreme, așteptata biru-
ință pe seama neamurilor cari luptă
pentru libertatea și dreptatea lumii.
Iar după această biruință se va să-
lășlui în lume *pacea și bună invo-
irea între oameni*, potrivit soliei
sfinte care a răsunat de pe buze
îngerești, deasupra leagănelui din
Vifleem, în noaptea plină de taină
a nașterii Domnului.

Și-avem temeiuri vădite ca să
credem în împlinirea acestei nă-
dejdi a noastre.

Cumpăniți, iubiții mei fii su-
fletești, numai deosebirea dintre
Crăciunul de astăzi și cel de acum
doi ani, și vă veți încredința de uri-
așa schimbare ce s'a săvârșit în
cursul întâmplărilor. Unul din ur-
zitorii războiului și-a luat osânda
încă de mult, din mâna Judecăto-
rului a toate: el s'a cufundat în in-
tunerecul dintru care a ieșit cu fap-
tele lui cele rele. Lumea nu mai
vorbește de el — și, vai, ce zgomot
se făcea odată în jurul trufiei lui!
— Steaua unuia dintre marile du-
huri rele ale vremii noastre a apus.
Nu peste mult vor apune și stelele
altor dühuri, la fel de rele. Iar după
ce și acestea își vor fi ascuns în-
sângerata lor față, va străluci pentru
toată lumea soarele dreptății și al
libertății, așa cum a vrut Dumnezeu
dintru început și-așa cum vrea El
și astăzi. Căci fără libertate și
dreptate viața e un chin lipsit de
roduri, pentru oamenii singuratici
și pentru neamuri deopotrivă.

Poate că nici un neam de pe
fața pământului n'a adus atâtea
jertfe pentru dreptatea și libertatea
sa, ca neamul românesc. Niciuna

Gaspeți cu azur în gene

*Oaspeți cu azur în gene și zăpadă pe opinci
Se iviră la fereastră cu colinde și tilinci.*

*Fraged cântec și subțire — înfloriri de ghiocci —
Umbre mari țineau isonul tănuite după ei.*

*Imi părea că n' s'von de aripi și miros de tămâie
În colindă mi-se ngână puii de om cu puii de cer.*

*Și cântară și urară și plecară ca un dor.
Strălucea un puf de înger, risipit pe urma lor.*

*Și era o pace albă ca zăpada și era
O sfieală, ce din stele până n' inimi tremura.*

*Bacii lepădară grija, astăzi lupii țin ajun;
Porumbeii nu visează vânt de uliu căpcăun.*

*Și zăvozii din ogradă să mai lărnuie se tem,
Boii rumeșă cu botu n' ieslea dela Betleem.*

*Afințește-ți lung urechea ca s'auzi, bătrân pământ:
Sus, în leagăn prins de stele, gângurește Pruncul sfânt!*

Victor Mărginaș

FOIȘOARA

APSINTHOS

Studentilor mei

„Cred în steaua mea!“ — iată o
mărturisire care le șade bine multora. Cu
o condiție: să facă ceva pentru semenii
lor — în limbaj paulin: să poarte sarcin-
ile altora (cf. Romani 15, 1) — că de
putut, bine pot face mult mai mulți decât
fac realmente. Sunt convins că lacrimile
cari brăzdează obraji omenirii în suferin-
ță s'ar svânta mai lesne dacă cei ce au
descifrat misterul bucuriei creștine ar ție-
nea la îndemână năframa mângâierilor, ca
sfânta Veronica lui Iisus, când se sfârșia
sub povara crucii ce-o țara spre culmea
Golgotiei.

„Cred în steaua mea!“ Vorbă de
curaj, mărturie a lucidei conștiințe pe care
o au atâția despre valoarea lor personală.
Creștinismul n'are nimic de obiectat împo-
triva acestei expresii, atâta vreme cât ea
este însoțită — cum spuneam mai înainte
— de dovezile unei existențe care crește

mereu, care-i în continuă expansiune du-
hovnicească tocmai pentru că-și vede men-
tirea de căpetenie în îndulcirea existenței
altora. E un gen de „trufie“ — cum am
putea-o numi printr'un inocent abuz de
vocabular — pe care Cerul nu se poate
să n'o agreeze când vede cum faptele ei
îngroașe scoarțele temutei Cărți a vieții.

Imi place să cred că n'ați ignorat
circulația vie de care se împărtășește a-
ceastă expresie în sânul poporului nostru.
Colecțiile de folklor, ca și exegeții como-
rilor de înțelepciune populară, păcătuiesc
față de ea — cred eu — ori de câte ori
îndentifică doctoral într'ansa urmele abia
vizibile ale cine știe cărui păgânesc cult
astral întârziat într'o lume creștină, care
nu se'ndură să-l expulzeze din urzeala ei
înnoită prin jertfa fără de seamă și fără
repetiție a Mielului lui Dumnezeu, dintr'un
simțământ analog aceluia cu care refuzăm
adeseori să ne despărțim de lucruri de-
venite inutile tocmai prin faptul că am
consimțit să le înlocuim cu altele, mai
perfectionate — și deci mai practice —
decât ele.

„Cred în steaua mea!“

Ți-aduci aminte tinere: Pe vremea
când erai și tu în Arcadia întâielor pri-
măveri ale adolescenței, oțal scandând
variantele Mioriței la orele de Literatură

română și poate pe aleele desfrunzite ale
unui parc preferat din urbea provincială
în care-ți făcea liceul. Vara, în vacanța
petrecută la țară, cu obrazul îngropat în
ierburile groase ale luncilor de-acasă, ori
pe sub streășină de codru, așteptai să
coboare umbrele inserării. De câte ori nu
ți s'au umezit ochii, în clipele acelea de
neuitat, când sclipirile tremurânde ale
Lucașăruului din asfințit așterneau beteală
de argint pe fruntea-ți dogorită de arsurile
visurilor. Era unica tovarășie pe care o
agreau deseale tale însingurări. Și dacă
povestea stelei mioritice prăvălită din in-
nalturi deodată cu viața răpusă hoștește a
ciobănașului moldovean îți picura în viul
sângelui stropii înfloritelor întristări atât
de frecvente la vârsta aceea, mărturisește
fără sfială că strălucirea sticloasă a Lu-
cașăruului ți se părea că încinge în tine
văpălele unui dor de care nu te rușinezi
nici acum; viața ta să se prelungească până
dincolo de zare. Te voi ai nemuritor ca el
și fără seamăn sub soare, așa cum l-a vă-
zut genul unui poet sfârșit în innoptările
nebuției.

N'ai păcătuit gândind astfel, legân-
du-ți năzuințele de eterna viață a astrului
care desparte ziua de noapte și vestește
aurora dimineții. Dar pașii tăi, de-atunci
încoace, au răsbătut în înnalturi. Alte com-

parații se îmbie atențiunii tale de când
urmezi Teologia și semnificația stelei de
care-ți animai elanurile adolescenței s'a
subțiat. Tu știi, acum, că Dumnezeu a
ales-o tocmai pe ea de călăuză a înțelep-
ților semințiilor pământului la leagănel
pruncului luminat din Betleemul Iudeei.

Iisus și-a avut steaua Lui. Cu ce drept
ar putea să vadă cineva un prilej de
sminteală în această afirmație — ori cât de
îndrăzneată ar fi noutatea formulării ei?

Iisus a crezut în steaua Lui: „Eu
spre aceasta m'am născut și pentru acea-
sta am venit în lume, ca să mărturisesc
adevărul. Oricine purcede din adevăr
ascultă glasul meu „(Ioan 18, 37); căci
„Eu sunt... adevărul...“ și „cuvântul tău
este adevărul Doamne“ (Ioan 14, 6 com-
binat cu 17, 17).

Suntem în preajma Nașterii Domnu-
lui. Și cum acesta este ultimul sîat de
taină pe care-l țin cu voi, iubiți studenți
teologi, înainte de-a auzi răsunând pe sub
ferestre cântecele curate ca fulgul de nea
ale colindătorilor, cade-se să vă reamintiți
că praznicul luminat ce-l așteptăm însem-
nează — privit dintr'un punct de vedere
particular (periferic, dacă vreți) — și angre-
narea stelei în complexul de viață creștină.

Pentru magii dela Răsărit — ați în-
vățat acestea, fiecare din voi, la timpul

din națiile lăsate de Dumnezeu pe pământ n'a trecut printr'o atât de neagră și îndelungată săptămână a patimilor, ca nația noastră. De aceea nu slăbim întru nădejdea, că și învierea noastră va întrece în strălucire învierea tuturor celorlalte nații. Bucurați-vă deci, iubii mei fi sufletești, că iată, se face ziua: Ceice credeau că au pecetluit pentru totdeauna peatra de pe mormântul libertății și dreptății noastre, s'au risipit. Incrunțările și uneltirile lor de departe vor rămânea neputincioase, pentru că voia lui Dumnezeu și rânduelile Lui cele vecinice nu se lasă batjocorite. Că *Dumnezeu celor mândri le stă în otrivă, iar celor smeriți le dă har*. E adevărul pe care-l vestesc Scripturile sfinte de-atâtea veacuri, și e lecția cumplită a acestui războiu pe care Stăpânul cel atot puternic l-a îngăduit, pentru că lumea să-și ispășească prin el întunecimea de păcate întru care s'a cufundat cu atât de vinovată nechibzuială.

Acum, dragii mei, să ne luminăm cu prăznuirea și curățindu-ne simțirile să ne înnoim întru Hristos care ne-a rânduit de praznicul acestui Crăciun marea bucurie a desrobirii Ardealului de sus și care ne va spori tot mai mult această bucurie, pe măsura vredniciei noastre creștinești și românești.

Să dăm deci slava cuvenită Celuice se naște astăzi, pentru încercările prin cari ne-a învrednicit să trecem și pentru toate bucuriile de care ne face părtași. Și să-l rugăm să ne'ntărească și de-aci înainte, ca ascultând de poruncile Evangheliei Lui celei sfinte să putem înfrunta cu cinste și încercările ce ne vor mai aștepta în viitor.

Iar calda noastră recunoștință către Majestatea sa Regele Mihai I, către bravii luptători ai armatei române și ai celei rusești, ca și către toate Națiunile Unite, cari ne ajută să ne ridicăm din nou la locul de incuviințată mărime ce ni se cu-

vine pe urma jertfelor noastre, niciodată să nu se vestejească, ci să rămână veșnică, după cum veșnică dorim să rămână și înălțarea noastră națională.

Lipiți-vă, iubii mei fii sufletești, tot mai strâns de sânul cald al Maicii noastre Biserici dreptmăritoare, care scăpare s'a făcut nouă din neam în neam și care ne-a fost scut nebiruit mai ales în cumplitele vremi din urmă. Voi știți că, în mijlocul celor mai sălbatice prigoane. Ea ne-a fost singura pavază, Ea ne-a mângăiat, Ea ne-a întărit, Ea ne-a povățuit, Ea ne-a îndemnat fără'ncetare să stăm bine, să stăm fără frică (în fața oamenilor), să luăm aminte sfânta jertfă în pace a o aduce. Ea ne-a păstrat veșnic aprinsă candela credinții care mută munți și hotară despărțitoare de frați. Cine nici după cele pătimite de noi nu-i recunoaște, plin de evlavie, această neasemănată vrednicie, acela este orbit de patimă. De acela să nu ascultați, căci orb pe orb dacă povățuiește, amândoi vor cădea în prăpastie.

Viețuiți întru frăție nefățărîtă cu toată lumea din jurul vostru, iubindu-vă întreolaltă, că zilele grele sunt. Chivernisiți-vă avutul cu înțeleaptă cruțare, iar din rodirile voastre împărtașiți și pe cei lipsiți, ca din puținul ce ni l-a rânduit Dumnezeu, să se sature, pe cât se poate, toată obștea ca pe vremea Mântuitorului. Că mai fericit este a da decât a lua. Că pe cel robit sgarceniei Dumnezeu îl poate săraci peste noapte, ori îi poate lua chiar sufletul, ca bogatului neînțelept din Evanghelie.

Incolo, vă poftesc, fraților să fineți predaniile pe care le-ați învățat și din epistolia ce v'am trimis nu demult, la praznicul Marelui Mucenic Dimitrie.

Feriți-vă de tot omul care umblă fără rânduială, vestindu-vă altă evanghelie decât aceea care vi se vestește din fața altarelor strămoșești.

său — steaua era tot atâta cât un deget întins de zei către viitor, iar bolta bătută'n diamante a cerului nocturn, cartea misterioasă în care câțiva privilegiați ai unei științe astăzi perimată pretindeau că citesc soarta ulterioară a semințiilor ce populau scoarța pământului.

Nu putem ști dacă această pretenție cuprindea vreun sâmbure de adevăr. În orice caz, dacă nimereala coincidea uneori cu adevărul în previziunile rituale ale astrologilor, ne-am lămurit și putem trece mai departe, făcându-ne că ignorăm o clipă prescripțiile severe ale celei mai elementare obiectivității.

Știm, însă, altceva. Știm din cărțile noastre ortodoxe de exegeză a sfințelor Evanghelii că intruparea Fiului lui Dumnezeu n'a fost anunțată de Cer numai mădularelor poporului ales, ci și neamurilor păgâne. Pregătirea celor dintâi, pentru recunoașterea coboririi în istorie a „plinirii vremii”, s'a făcut pe'ndelete, prin proorocii cari umplu un spațiu temporal de milenii. Celor ce nu se aflau „sub lege”, adică neamurilor, Dumnezeu le-a împărtașit mărta vestea a pogoririi Lui pe pământ, în chip de rob, pe calea cea mai potrivită înțelegerii lor. Neobicinuita strălucire a stelei care apăruse din bun-senin pe obrazul cerului, răsturnând toate socotelile lor

de geografie astrală, ca și altitudinea ei tulburător de joasă, aveau să indice magilor-astrologi dimensiunile neobicinuite ale faimel ce-l era hărăzită pruncului a cărui naștere o veste ea. Scopul era astfel ajuns — și nu printr'un mijloc detestabil, de vreme ce Dumnezeu făcea uz de el, de vreme ce până și nemînșorii păstorilor curați cu inimă (aceștia, de sigur, iudei de neam), din preajma peșterii betleemite, s'au bucurat de apariția (și inclusiv de tălcul) ei.

În orice caz, matematic vorbind, cea mai mare parte a omenirii contemporane Intrupării (păgânii, „neamurile”), au luat act de plinirea ei prin mijlocirea unui astru care nu figurează pe nici o hartă de geografie cerească, deși a fost văzut de mai mult decât două sau trei perechi de ochi, cât cere nu numai Deuteronomul mozaic (19, 15), ci și legislația tuturor țărilor culte (de azi și de totdeauna), pentru întărirea mărturisirii unei evidențe, unul adevăr trainic ca vecinicia.

Era steaua lui Iisus.

„Neamurile” au crezut în steaua Pruncului. De aceea și-au trimis soli la căpătâul Lui; soli aleși din rândurile celei mai influente caste diriguitoare a împărățiilor antichității levantine.

Până astăzi, graiurile copiilor con-

POESIE

Ardealul

de Gh. Teodorescu

Ardealule, catap:teasmă sfântă,
Cu oase de martiri amestecată
Și trosnetul lui Horia, pe roată,
Pentru credința lui ce n'a fost frântă,
Al nostru ești; cu brazii tăi, cu cerul,
Cu apele, cu iarba, și țărâna;
Al nostru ești: cu aurul și fierul,
Cu ploile, ninsoarea și furtuna.
Ardealule, ce fo tu-ni-ai răpit
Printr'un nevolnic petec de hârtie,
La sinul Mamei astăzi revenit,
Ca un copil întors din pribegie,
Al nostru ești, cu sfințele-ți morminte,
În care dorm Voievozii și Păstorii;
Din care plugul scoate oseminte,
Sfințindu-le cu aghiasma aurorii.
Al nostru ești de-acu pe totdeauna;
Din trupul tău o brazdă n'om mai da!
Iar cine va ndrăzni să fure una,
În praf și scrum îl vom schimba!

(D. T.)

Pliniți bucuria mea, aceeaș gândind... un suflet fiind, una cugetând.
Făcând unele ca acestea veți prăznuți după înțeleapta pravilă a părinților noștri luminați și de Crăciun și veți da slava cuvenită Celui născut, după trup, în ieslea din Vifleem și Căruia-i închinăm tot belșugul de seninătate a sufletului nostru, cântând îndătinatul colind:

Astăzi s'a născut Hristos,
Mesia chip luminos:
Lăudați și cântați
Și vă bucurați!

Împărtașindu-vă tuturor arhierestile mele binecuvântări, rog pe bunul Dumnezeu să vă învrednicească a ajunge întru mulți fericiți ani atât praznicul Nașterii Domnului, cât și al Anului nou și al Bobotezii. Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtașirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți.

Data în reședința Noastră episcopescă din Cluj, la praznicul Crăciunului din anul Domnului 1944.

Al vostru, al tuturor, de tot binele voitor

† NICOLAE
Episcop

Serbarea școlărilor dela „Aplicație”

Miercuri 20 I. c., elevii Școlii primare de Aplicație de pe lângă Școala normală de fete „Andrei Șaguna”, au organizat îndătinată serbare religioasă de Crăciun, cu coruri și recitări, sub diriguirea învățătoarelor lor, Dna Rădița Lt.-Col. Colceag, Drele Elena Dumitrescu și Elena Mihăilescu, și Dna Elena Iacob. În asistență, părinți ai elevilor și prieteni ai școlii.

Festivitatea, care a durat o oră, a avut toate calitățile unei producțiuni deplin reușite; și, de aceea, înălțătoare.

Urmărim de ani de zile progresele acestei instituții a Bisericii noastre: ele sunt — modest spus — excepționale. Se simte în îndrumarea ei suflul unui spirit de primenire educativă reprezentat de distinsa directoară a „Aplicației”, Dna Septimia P. Gherman, titulara catedrei de Pedagogie dela Școala normală de fete „A. Șaguna”.

Domnia Sa a rostit și de astădată cuvântul festiv al zilei. Pentru osebăta sa frumusețe, îl vom reproduce integral într'un număr viitor al ziarului nostru. Până atunci, reținem un amănunt elocvent:

Din inițiativa Dnei directoare Septimia P. Gherman, școlarii dela „Aplicație” au contribuit cu suma de Lei 2000 la colecta pentru Ardeal și Moldova; plătesc lunar laptele unei familii necăjite, fără tată, cu cinci copii, dintre cari unul greu bolnav; au achitat chiria unei familii lipsite, au dăruit îmbrăcăminte sugacilor dela Clinica infantilă și au ajutat pe colegii lor mai puțin cercetați de noroc.

Mijloacele de ajutorare au fost procurate în mod benevol, iar distribuția lor se face de ani de zile după dreptate și cu creștinească discreție.

Doamna Gherman are o inimă tot atât de limpede și de largă ca și înalta sa cultură teologică și pedagogică. De acest lucru, părinții școlărilor dela „Aplicație” s'au convins de mult.

...Adică și cel ce scrie aceste rânduri.

GRIG

stătuți în cete de colindători rememorează în îngerească neștire, pe la casele dreptcredincioșilor, vestea veștilor; E unica binevestire de care a luat act istoria. Cea transmisă de Arhanghelul Gavriil era doar o palidă anticipare a ei, limitată prin destinație divină la sfânta Fecioară Maria.

Citesc în Apocalipsă — (față de voi, n'am făcut nici odată o taină din preferințele mele actuale pentru această specie de cetanii) — mărturisirea devenită populară, înmărmuritoare mărturisire a Mielului lui Dumnezeu: „Eu sunt Alfa și Omega, cel ce este, cel ce era, și cel ce vine, Atotfăcătorul; Eu sunt Alfa și Omega, cel dintâi și cel de pe urmă, începutul și sfârșitul” (Apoc. 1, 8 combinat cu 22, 13).

Două litere de alfabet elin au fost socotite de-ajuns de Domnul, pentru ca noroadele Asiei Mici — „ffeful” misionar al Apostolului Iubirii — să înțeleagă demărginirea nemărginirii Sale. Toată neasemuita măreție a Evangheliei încapă în spațiul delimitat sever de aceste două vocabile.

...Și'n apariția temporală a două stele ignorate de cele mai migăloase hărți astrale, încapă toată istoria mântuirii noastre.

Cea dintâi s'a aplecat senină ca suprema binevestire, înainte cu aproape

două milenii, asupra leagănelui gătit în Betleem de mâinile curate ale unicei Fecioare-Mame, Pruncului-Dumnezeu. Cealaltă, răsbunătoare ca o pedeapsă care nu suferă apel, va vesti aproplata venire a Dreptului Judecător. Hristos însuși ne-a spus-o:

Întru sfârșit, când va trâmblăa al treilea inger, o stea uriașă va cădea din cer, arzând ca o făclie, peste a treia parte din râuri și peste izvoarele apelor. Și a treia parte din ape se vor face amare ca pelinul, și mulți dintre oameni o să moară din pricina apelor, pentru că se făcuseră amare (cf. Apocalipsă 8, 10—11).

„Și numele stelei se cheamă APSINTHOS” (Apocalipsă 8, 11) — carele se tălcuiește amărăciune; o amărăciune uclgătoare, egală'n efecte cu inveninarea.

Vechii Elini — ca și (mai ales) popoarele orientale elinizate în urma expedițiilor lui Alexandru cel Mare — vedeau în astre ființe însuflețite. Din această credință s'a născut cultul stelelor.

Nu discutăm legitimitatea lui; noi n'avem nevoie de el; ca creștini, ne sprljinim pe certitudini, nu pe năluciri.

Există, însă — și acest amănunt consider că este osebăit de prețios pentru convorbirea noastră — o credință populară după care duhurile pestilențiale cari se

Insemnătatea socială a Crăciunului

„Și s'a umflit pe Sine,
chip de rob luând”.
(Filip. 2, 7)

Crăciunul este aniversarea celei mai mari revoluții din lume, și totodată o chemare mereu repetată spre reînvierea ei.

Desigur că prin revoluție înțelegem ceea ce trebuie să se înțeleagă: o precipitare a unei evoluții în direcție bună, un salt în procesul de actualizare a virtualităților pozitive ce zac în om, o apropiere grăbită a societății umane de ținta spre care e chemată să se desvolte.

Crăciunul este în acest sens aniversarea declanșării supremei revoluții posibile, din care trebuie să-și soarbă avântul revoluționar orice fază nouă din mișcarea neconținută spre omul și spre societatea perfectă. El este, am putea zice, isvorul prin excelență, isvorul neepuizat al tuturor revoluțiilor.

Și este aceasta pentru că el în primul rând reprezintă o revoluție, cea mai mare revoluție posibilă, pe plan metafizic. E adevărat că toate revoluțiile sociale pornesc dela o concepție despre lume, dela o ideologie care interpretează în sens nou înseși temeiurile existenței, pentru a-și da un suport de ultimă adâncime metafizică. Dar Crăciunul nu înseamnă numai promulgarea unei ideologii noi construită de om, ci el reprezintă o mișcare reală pe plan metafizic, o revoluție adevărată la încheieturile existenței. Fiul lui Dumnezeu se face om, Împăratul cerului se face rob, strălucirea pe care n'o poate privi nici îngerii ia față de prunc ce-și cere ocrotirea dela oameni, Cel ce locuiește în lumina neapropiată se sălășluiește în fânul ieslii unui grajd, în atmosfera combinată din suflarea do-

bitoacelor și din mirosurile grele răspândite de trupurile ciobanilor.

E o deplasare metafizică a ființii supreme până la ființa creată a omului. E, dacă vreți, cea mai deplină faptă socială, împlinită de Dumnezeu însuși. Socialul desăvârșit, împlinit pe planul ultimelor temeuri ale existenței, aceasta e latura metafizică a revoluției prin care s'a inițiat creștinismul. Nu avem aci un social de suprafață, o schimbare exterioară de raporturi în so-

cietatea omenească, cu durată efemeră și mai mult sau mai puțin forțată, ci o împlinire de frățietate în ultimele adâncuri, între esențele existenței, în raporturile encreatului cu creatul, ale lui Dumnezeu cu omul.

Chiar dacă înfrățirea socială de suprafață, între factorii infinit mai puțin distanțați ontologic, întârzie să se realizeze, nu e mai puțin adevărat că socialul împlinit pe plan metafizic prin intruparea Fiului lui Dumnezeu e o indicație a direcției în care trebuie să se desfășoare în chip normal viața omenească, o forță care silește viața omenească să evolueze spre o tot mai progresată ordine socială.

Trei momente se cuprind în înomenirea Fiului lui Dumnezeu și ele exprimă esența idealului social:

1. Este întâi momentul *coborării*. Cel de sus se coboară la cel de jos, nu numai la aparență și în chip trecător, ci se face substanțial și pentru totdeauna ca acesta. Fiul lui Dumnezeu nu ia numai un trup aparent, pentru un timp limitat ca zeii mitologici, ci se face om real și consistent, rămânând așa în vecii vecilor. Este momentul golirii de slavă, al umilirii. E adevărat că doctrinele socializante moderne nu vreau să știe nimic de momentul smeririi, pentru că ele nu recunosc că vre-o clasă socială suprapusă ar deține în baza vre-unei îndreptări reale poziția ei mai înaltă și deci ar fi trebuință de vre-o smerire benevolă a ei pentru împlinirea egalității sociale. Ele vreau să realizeze egalizarea nu prin vre-o inițiativă de smerire a celor de sus, ci prin tragerea lor deacolo de sus cu forța, de către cei de jos.

Și în parte au dreptate, pentru că între oameni de fapt nu există așa de mari inegalități ontologice cum se reflectă în inegalitățile sociale, sau în orice caz nu totdeauna cei mai dotați dintre oameni ajung pe treptele sociale cele mai avantajate.

Totuși fără elementul coborării benevole, al smeririi lăuntrice, nu se va putea realiza niciodată o adevărată înfrățire și apropiere între oameni. O egalizare socială la suprafață nu face de prisos smerenia lăuntrică. Dimpotrivă, fără aceasta egalizarea socială e continuu amenințată și chiar dacă se menține printr'un echilibru de forțe, ea încă nu e o înfrățire adevărată.

(Continuare în pagina 6)

Intrupare

Din slava Ta cerească Te pogoară
Spre Vifleimul sufletului meu,
Și 'n staulul smereniei, Fecioară,
Intrând, să naști pre Domnul Dumnezeu.

Să-L învești în cântece de slavă,
Ca 'n scutece subțiri de bumbăcel,
Și ca 'ntr'o iesle plină cu otavă,
In pacea duhului să-L culci pre El.

Veni-vor magii, soli din altă zare,
Călăuziți de focul blând de stea,
S'aducă iar prinos de închinare,
La staulul smereniei, Doamna mea.

Ci eu voi pune 'n mâna lor bătrând
Tot aurul cuvântului isteț;
Voi făuri din versul meu, Stăpână,
In focul gândului, comori de preț.

Căldura rugăciunilor de seară
Va 'nfiarbânta cădelnițele reci.
Tămâia magilor va arde iară
Cu fum de proslăvire până 'n veci.

Și ca să fie plină dăruirea,
Voi presăra din vistieria lor,
Cu boabele de smirnă grea, iubirea
Cea fără de prihană și de dor.

Știu bine că nu-s vrednică, Fecioară,
Să-ți fiu cu taină acoperemânt.
Ci 'n mila Ta din ceruri Te pogoară,
Să naști in duhul meu pe Fiul sfânt.

Zorica Lațcu

ridică de pe planetă sunt absorbite de stele. Acestea, le pompează apoi pe pământ sub formă de agenți ai diferitelor molime cari bântue omenirea (cf. Dr. Peter Ketter: Die Apokalypse. Freiburg i. B., Herder 8 Co. 1942, p. 132).

Mă simt ispitit să fac legătură între această credință populară și ucigătoarele efecte ale stelei Apsinthos. Plaga care va bântui lumea odată cu apariția acestui astru, ne-ar cruța — sunt sigur — dacă miasmele păcatelor ce se săvârșesc sub soare n'ar otrăvi atmosfera, de pe fața pământului și până la stele. Acestea, ca toate făpturile ieșite din mâna lui Dumnezeu, asistă înmărmurite la fărâdelegile unicei făpturi clădite după chipul și asemănarea Făcătorului a toate. Le dor căderile noastre.

Tu, tinere ce plin de visuri crezi în steaua ta, faci ceva pentru ca ea, privindu-te din înalțuri, să nu clipească intristată?

Aș vrea să te știu fără de vină față de ea. Din pricina ta — și cât stă'n puterea ta — steaua aceasta să nu se'ntu-nece absorbind aburii de putregai în descompunere, mai ales că înainte de-a se pierde în înalțuri, ei se'mprăștie paralel cu fața pământului, otrăvind și pe alții,

prin pilda rea pe care decăderea ta le-o poate da.

Silește-te ca ea să nu fie „stea căzătoare” (Iuda 13), nici „amărăciune ucigătoare” (Apocalipsă 8, 11), ca teribilul Apsinthos al vremilor din urmă. Tineretea ta se macină sub semnul neprihănitelor năzuinți către o preoție curată.

Nu te lăsa abătut de nici o ispită: tu ești pe calea cea dreaptă!

1944, Decembrie 13

GRIGORIE T. MARCU

Astăzi s'a născut Hristos

În această vesteire stă bucuria praznicului Nașterii Domnului. Hristos se naște astăzi pentru sufletele credincioase. Istoric, Iisus s'a născut o singură dată, dar prin credință și dragoste Iisus se naște în fiecare suflet dornic de mântuire. Căci fiecare suflet prin darul lui Dumnezeu se schimbă în sălaș primitor de Hristos. Această taină a sălășluirii lui Hristos în sufletul omenesc o înțeleg aceia cari vreau și doresc să primească pe pruncul Iisus în camera sufletului lor.

Astăzi, este cuvântul ce exprimă veșnicia unui suflet unit cu Hristos. Cuvânt scump ce mișcă inimile noastre din nepă-

sarea zilei și-l ridică sus la locul cel mai curat și sfânt unde sălășluiește Hristos. Hristos este viu în veac și din înălțimea Sa dumnezeiască revarsă daruri peste sufletele dornice de mântuire. Prin darul Lui ne apropiem de El și simțim prezența Lui în sufletele noastre. Această realitate a trăirii în Hristos o exprimă așa de frumos cântările vestitoare ale nașterii. „Hristos se naște măriți-L, Hristos din ceruri întâmpinați-L, Hristos pe pământ înălțați-vă.

Acest strigăt de bucurie mișcă sufletele credincioase și le umple de lumină. Cerul coboară cu harul său și ne cheamă să prăsnuim taina cea mare a venirii lui Dumnezeu pe pământ. Fiul lui Dumnezeu vine astăzi pe pământ ca pe om să-l înalte la cer. Dumnezeu se apropie de om și se descopere cu fața Sa de dragoste. Raiul cel închis, azi iar s'a deschis, ca omul să tindă mereu spre fericirea de sus.

În fața acestui dar a lui Dumnezeu omul se simte mic și smerit. Căci numai prin smerenie primim bogăția dragostei lui Dumnezeu. Un dor sfânt se naște în sufletul nostru — dorul de a-l găsi pe Hristos — de a trăi în comunitate cu El. În preajma lui Hristos dorurile sufletului se 'mplinesc și întregă ființa omenească se umple de lumină. Departe de Hristos, sufletul petrece în întunerecul și umbra morții. Când răsare Soarele dreptății peste viața sufletului nostru, norii

patimilor pier și vedem lumina cea adevărată. Intru lumina lui Hristos vom vedea lumina. Căci Hristos toate le umple de lumină. Sufletul scaldat în lumina cea sfântă a harului dumnezeesc prăsnuește cu adevărat taina cea mare a întâlnirii omului cu Dumnezeu.

De n'ar fi această credință vie că Hristos este cu noi și se apropie de noi, sârbătoarea Nașterii Domnului n'ar avea alt rost decât să ne aducă aminte de cel ce a fost și s'a născut în Vifleem. Noi credem și mărturisim că Hristos este veșnic cu noi, se sălășluiește în sufletul nostru ne schimbă viața în Duhul cel sfânt al Lui. Biserica cere fiilor ei să mărturisească cu tot sufletul: astăzi s'a născut Hristos în camera sufletului. S'a născut cu adevărat pentru aceia cari L-au primit în scutecele faptelor bune. S'a născut în sufletele aprinse de dragostea lui Dumnezeu.

Să-I dăruim Lui aurul sufletului, mințea și simțirea noastră ca să strălucească în noi lumina cunoștinței de Dumnezeu.

Să-I dăm altarul inimei noastre, ca pe el să ardă focul dragostei lui Dumnezeu ce arde tot noroiul patimilor. Sufletul nostru să se facă peșteră primitoare de Hristos, ca în smerenia noastră să primim pe Mjrele cel ceresc.

Ieromonah SERAFIM

Intr'o astfel de societate, cu toată egalitatea socială, va dăinui surd nemulțumirea celor ce ținându-se mai buni decât alții — și cine nu se ține un pic mai bun decât unul sau altul măcar? — se socotesc nedreptățiți că participă egal cu ceilalți la bunurile vieții. Desigur faptul că unii se țin mai buni decât alții nu înseamnă numai-decât că sunt de fapt mai buni. Dar părerea de sine produce tulburări și tensiuni cu mult mai mari decât diferențierile reale de valoare între oameni. Iar smerenia e necesară tocmai pentru lecuirea părerii de sine. În vederea realizării adevăratei frățietăți e necesar ca oamenii să renunțe nu la valoarea reală a lor, ci la închipuirea înaltă ce și-o fac despre ei înșiși, prin care își văd o valoare pe care nu o au și exagerează pe cea pe care o au. Prin smerenie nu fac din valoarea reală, care îi deosebește de alții, un motiv de-a se ridica peste ei. Prin smerenie își mențin valoarea în funcțiune în cazurile rari în cari o au, dar o curăță de pecinginea pretenției. Și în orice caz ea ferește pe oameni de a-și atribui valori și superiorități iluzorii, lucru care îi ține într'o continuă nemulțumire pentru egalizarea socială cu ceilalți.

Dacă doctrinele socializante moderne înlătură smerenia pe motiv că oamenii fiind egali, nu trebuie să li se ceară celor de sus o coborâre benevolă pentru a se înfăptui egalizarea, căci egalizarea se face și împotriva voii lor, creștinismul vădește o pătrundere mai subtilă a firii omenești când consideră necesară smerenia, ca o coborâre benevolă, dacă nu dela o superioritate reală, în orice caz dela iluzia unei superiorități, care poate dăinui ca un factor de nemulțumire și piedecă a frățietății chiar după înfăptuirea exterioară a unei egalități.

Pilda coborârii Fiului lui Dumnezeu dela o infinită superioritate reală ne este și nouă un îndemn folositor pentru coborârea benevolă din iluzia unei superiorități, care întreține nu mai puțin distanța dintre suflete.

2. Un alt moment, care se cuprinde în fapta înomenirii Fiului lui Dumnezeu și care trebuie să ne fie pildă în străduința spre o tot mai deplină înfrățire socială, este asumarea neajunsurilor și greutăților celor la care s'a coborât. Fiul lui Dumnezeu nu numai că s'a coborât la nivelul oamenilor, făcându-Se om ca ei, ci a luat asupra Sa toate poverile lor, răspunderea pentru păcatele lor. Acest moment poartă în mod reliefat trăsătura socializantă. (De fapt el se cuprinde în momentul coborârii, numai pentru o mai bună evidențiere îl privim deosebit). Iisus nu a venit ca să trăiască viața unui om pentru sine, o viață particulară, egocentrică. El a venit exclusiv pentru oameni. El nu poartă o răspundere a Sa, nu suportă o suferință a Sa, nu trăiește în vederea realizării unor ținte personale. El

poartă răspunderea omenirii, El își însușește durerile ei, El trăește, moare și învie pentru mântuirea ei. El poartă pe umerii Săi soarta omenirii, trăește viața ei se străduiește să o ridice pe aceasta din osândă. El este exclusiv omul intereselor obștești ale omenirii; Omul cu rost universal, nu individual, Omul central.

Pilda aceasta a lui Iisus ne deschide o perspectivă întinsă de socializare a existenței noastre personale. Ca să urmărim pilda Lui, nu ajunge numai să ne coborim de pe treapta iluzorie a unei superiorități, ci trebuie să punem umărul nostru sub poverile semenilor, sub destinul lor purtat în sudori și greutate de tot felul, făcându-ni-l și al nostru, făcându-ni-l comun. Avem și noi datoria să trăim nu o viață individuală, ci să tragem la carul vieții obștești. Cu cât vom trage mai cu sârg la el, cu cât ne vom așeza mai total în slujba altora, cu atât vom lucra mai mult după pilda Domnului.

Fiecare din noi trebuie să fie un purtător nu al unei poveri individuale, ci al poverilor obștești, un reprezentant nu al său, ci al societății, al lucrului comun. Viața fiecăruia trebuie să fie plină de conținutul vieții celorlalți, răsunând de ea ca o scoică de valurile mării. Filosoful francez creștin Laberthonière spune că societatea nu este o aglomerare, prin juxtapunere de indivizi, sau prin subordonare între ei, ci o comuniune. Iar aceasta e posibilă numai „dacă indivizii sunt socializați, ... întrucât fiecare devine ceilalt și ceilaltii fiecare“ („que si les individus sont socialisés... chacun devient les autres et les autres deviennent chacun“). Esquisse d'une philosophie personaliste, Paris, J. Vrin, 1942, p. 478).

3. Al treilea moment, sau mai bine zis o altă față a celorlalte două o avem în *autodăruirea lui Iisus Hristos* în favorul oamenilor între cari s'a coborât. Prin însuși faptul că a luat asupra Sa năcazurile și răspunderile lor, i-a ușurat, și-a făcut simțită prezența Sa mântuitoare în cuprinsul ființii lor. Dar acest fapt se accentuează și mai mult prin aceea că le comunică și pozitiv toate puterile Sale, toată curăția, toată lumina Sa. Dacă prin asumarea sarcinilor tuturor, Iisus n'a mai trăit o viață particulară a Sa, ci pe cea a omenirii indeobște, prin autodăruirea Sa pe lângă faptul că renunță și mai mult la păstrarea pentru Sine a puterilor și darurilor Sale, îi face și pe oameni să nu mai trăiască în marginile strâmte ale individualității lor sărace, ci prin puteri de dincolo de ea.

Există, desigur, pe lângă o lucrare și o dăruire după chipul lui Hristos, și o luare la sine și o aruncare dela sine de caracter egoist. Dar prin luarea egoistă omul caută să răpească dela altul nu năcazul și povara lui, ci ceea ce are bun. Iar prin dăruirea egoistă aruncă asupra altora năcazurile sale și răspunderea

pentru faptele sale nedemne. În aceste acte individul nu urmărește decât interesul său, consolidarea egoistă a sa; pe când în asumarea năcazurilor altora și în dăruirea puterilor sale pozitive nu se are cătuși de puțin în vedere pe sine, ci exclusiv pe ceilalți.

Dar trăirea aceasta pentru alții, în loc de-a sărăci pe om, abia ea îl îmbogățește cu adevărat. Cine vrea să țină tot ce are și să strângă tot ce e bun la alții, la sine, se pomenește uscându-se ca o plantă fără apă.

Cine n'a experiat că numai când își dăruiește inima sa altora, primește dela aceia inima lor? Cine nu-și dă nimic din dragoste nu se împărtășește de dragostea altora. Cine nu-i atent cu alții, nu se bucură de atenția lor. Ai cât dai, sau ești cât le dăruiești. Aceasta e o lege implacabilă a vieții.

Dăruindu-te și luând asupra-ți poverile altora, intri în circuitul vieții universale, nemărginite, te faci purtătorul ei. Sgârșitul se sărăcește pe sine însuși. Dragostea nu numai socializează pe inși, ci îi și promovează la plenitudinea vieții personale, zice Laberthonière (o. c. 479).

Prin egoism indivizii mor. „Cu cât se afirmă mai mult contra tuturor, cu atât simt că sunt negați și sfârâmați de toți... Prin dragoste ei se nasc în eternitate... Cu cât se dăruiesc mai mult, cu atât se găsesc mai mult“ (O. p. cit.)

Toate acestea au fost realizate în măsură desăvârșită de Iisus Hristos. Deaceia El a trăit viața întregei umanități, pentru întreaga umanitate. Dar tocmai de aceea pe măsură ce umanitatea crește în spirit trăiește viața lui. Totodată acesta este motivul pentru care Iisus a realizat personalitatea umană în forma ei supremă. Și pe măsură ce oamenii cred în El și urmează pilda și indemnul Lui, cresc la măsura „bărbatului“, adică a personalității depline. În Iisus Hristos vedem realizat idealul suprem al vieții socializate, dar tocmai de aceea și al vieții „personalizate“.

Ceeace reușim să înfăptuim noi în această direcție e doar o fărâmițură din acest ideal, care ne atrage pururea cu putere cuceritoare.

D. STĂNILOAE

Crâmpee din carnetul meu

Pe bună mână au ajuns!

... Noemvrie 1944.

A sunat de două ori la poartă. Privesc ceasul. El trebuie să fie...

N'am isprăvit bine gândul și Mihăiță dă buzna'n camera mea de lucru, cu ghiozdanu'n spinare și căciulița pe cap. Era radios. Pân'atunci îl știam doar mândru că-i elev în clasa I la Aplicația școlii normale de fete „A. Șaguna“ — și încă, cu dispensă. În mâna stângă-i flutura un petec de hârtie, împăturat cu grije. Abia-și ținea sufletul:

— Te sărut, tatic... Doamna Directoară te invită pe Sâmbătă la noi, la școală. Clasa IV face serbare.

Aerul lui triumfal imi făcea bine. În societatea copiilor totdeauna te aerisești... sufletește bine'nfeles.

... Noemvrie 1944.

Sala cea mare a modestului local de care dispune actualmente „Aplicația“, era o bijuterie. Totul orânduit cu gust, de mâini harnice și pricepute.

Școlarii din a patra, în costume naționale. Imprejurul băncilor, părinții lor și mulți membri ai corpului didactic dela școlile primare din oraș.

Doamna învățătoare R. Col. C. programează o „lecție-model“.

Știam de mult că poate mult pe acest tărâm. Știam dela directoara ei — și dela câțiva părinți ai elevilor cari i-au trecut pe sub mână.

Două ore pline — cu o răsufare de 10 minute doar — am asistat la o demonstrație care m'a uimit. Cred că am și uitat să mai clipeșc din ochi, deși am purces într'acolo frânt de oboșală, ca la sfârșit de săptămână. M'am convins atunci că ceea ce poate dna învățătoare R. C. reprezintă cel puțin tot atâta cât aflasem că poate, din sursele amintite.

Era în program o lecție de sinteză: o sinteză a Istoriei Patriei, împletită cu cunoștințe de Religie, Geografie și Aritmetică. Participarea elevilor — și ce copii buni sunt acolo! — entuziastă. Învățătoarea lor, senină și sigură de sine, cum mi-o imaginam.

Lecția, plină de vivacitate, culoare și relief. Fiecare amănunt important era cântat în versuri: copiii roșteau pe dinafară poezii adecvate momentului. Toate alese cu grije. Laolaltă, mai că ajungeau pentru o pregătire de licean avansat.

Când au ajuns la unirea Ardealului cu Patria-Mamă, rolul jucat de un distins profesor sibiian de Teologie, astăzi Chiri-arhul nostru și ocrotitorul „Aplicației“, a fost subliniat cu cea mai deplină obiectivitate, citându-se documente până bine de curând inedite.

Am plecat de-acolo cu convingerea că dna R. C., de nu se făcea învățătoare, își greșea misiunea. Asta, firește, după ce i-am strâns mâna cu recunoștință neuitând să-i spun că pentru așa o învățătoare și astfel de copii, „Aplicația“ ar trebui să aibă la dispoziție un palat.

Clădirea'n roșu de alături — destinată școlii noastre normale de fete — mă incuraja în nădejdea că și cealaltă va urma.

Pe bună mână au ajuns copiii noștri, crescuți în școala Bisericii...

GR. T. M.

Răspândiți cu drag

Telegraful Român
Organul lui Șaguna din 1853

Intrarea în Legendă

Condiția de viață necesară oricărei opere este existența în acea operă a ceva spiritual. Nimic nu poate trăi, nu poate înfrânge timpul, dacă nu cuprinde măcar o scânteie de suflet.

Actul creator este, în esența sa, comunicare de har. Căci omul creator transmite operei sale harul special, pe care el l-a primit dela Creatorul suprem. De aceea, plămuitorii unor opere geniale dau ceva din adâncul cel mai pur al sufletului lor, adică din acel adânc în care sălășluște Dumnezeu. O operă de geniu, de orice categorie ar fi, este înainte de toate suflet. Iar dacă nu este suflet, atunci nu este decât o îngrămădire de material sau idei.

Așa fiind, actul creator pur implică și un sacrificiu. Omul creator sfâșie ceva din însăși ființa sa, pentru ca acest „ceva“ să-l pună la temelie plămuitii sale. Și dacă o sfâșiere fizică doare și lasă un gol, cu atât mai mult doare această rupere din suflet.

Prin suflet și jertfă opera omului poate înfrunta veacurile. Pentru că sufletul este nemuritor, iar jertfa este pasul hotărâtor spre nemurire.

Când într'un anumit loc și timp apare o astfel de personalitate creatoare, ea nu poate să încapă în marginile strâmte ale prezentului. Ca un torent uriaș care sparge zăgazurile revărsându-se, omul creator, fie el erou sau artist, sfânt sau savant, covârșește realitatea clipei de față, răscolind trecutul și luminând viitorul. Chiar moartea lui nu este o intrare în neființă, o coborâre, ci o intrare în nemurire și o înălțare.

Astfel, prin viața sau prin moartea lor, marii creatori intră în istorie. Această intrare în istorie însă este totuși o limitare. Și atunci personalitățile lor, depășind cadrele realității istorice, intră în legendă.

Intrarea în legendă a marilor eroi nu este deci consecința necunoașterii adevărului istoric, ci un suprem omagiu al poporului. Fiind un salt din pământesc și vremelnic, actul creator nu poate fi conceput fără o răpire în acea „luce eternă“. Și atunci el nu poate fi înțeles decât tot printr'o înălțare, printr'o cunoaștere contemplativă. Dar muritorii de rând nu pot urca pe culmi atât de înalte. Ei trăiesc în cercul lor strâmt, departe de lumea inaccesibilă a luferilor.

Rațiunea rece nu poate înțelege niciodată totul, iar istoria, oricât de însuflețită ar fi, rămâne un produs al rațiunii, o înșiruire de fapte concrete. Și când un erou depășește istoria, răsare în jurul lui legenda, ca să închiege din iubire și credință nimbul nemuririi, exprimând prin denaturarea realității și prin paradoxuri, neputința de a înțelege cu rațiunea rece misterul marilor iluminați.

Legenda este un salt din real și istoric în ireal și miraculos. Și totuși saltul acesta nu însemnează o întunecare a unui fapt sau a unei vieți. Căci dacă legenda învâluie în negură realitatea material istorică, totuși ea luminează până la strălucire cealaltă realitate, realitatea spirituală. Istoria prezintă obiectiv faptul exterior, îl circumscrie în timp și în spațiu, îl disecă și îl analizează, dar îl dă lumii mort, fără viață și fără suflet. Legenda desrădăcinează din timp și din spațiu, dar leagă de veșnic și nemărginit. Ea nu este obiectivă, ci de un subiectivism extrem, clocotind de iubire pentru aleșii ei și de ură pentru cei ce le stau în cale.

Legendele religioase sunt și mai mult ilustrarea acestei explicațiuni. Ele se grupează în jurul sfinților, învâluindu-i în aburul cald al unei mari iubiri și al unei mari credințe. Viețile acestea de sfinți, complicate și împodobite până la neverosimil, orice ar spune despre ele istoricii raționaliști, formează — împreună cu legendele istorice — adevărata istorie a poporului.

Dar dacă pe oamenii de geniu sau pe oamenii sfinți legenda îi urcă din omenesc în divin, cu pruncul Iisus lucrurile se întâmplă altfel. Iisus, ca om chiar, este prea mult și prea copleșitor Dumnezeu, încât inima omenească, pătrunsă de virtutea dragostei de el și neputând să se înalțe până la dumnezeirea lui, l-a coborât pe el la măsura micimii omenești. Pentru Iisus, intrarea în legendă este intrarea în iubirea duiosă și ocrotitoare a omului simplu.

Astfel de legende populare din viața Mântuitorului sunt acea sumedenie de evanghelii apocrife sau colindele noastre de Crăciun. Colindele sunt un fel de catehism al poporului nostru. În ele nu vom găsi însă un Iisus prezentat în formula seacă a unui veritabil catehism, ci un „pruncuș“ învâluit în cea mai caldă iubire, o iubire pe care numai stilul simplu al colindelor o poate exprima.

Iată cum ni-l descrie un colind din Ardeal:

„Mîtitel, înfășătel,
Fașa-i verde de mătasă,
Scuticel de bumbăcel,
Cârpe-s albe de iuior,
Legănel de pălținel“.

Ca toate legendele, colindele aduc și ele întreaga natură la „legănelul“ din staul:

„Ploaia caldă de mi-l scaldă,
Neaua ninge, nu-l atinge.
Vânt tragăna de-l leagăna“.

Iisus nu este nici măcar un copil minune, ci un copil ca toți copiii, pentru că dacă

„Neaua ninge,
Pruncul plânge“.

El umblă laolaltă cu colindătorii pe la casele oamenilor și deși este Dumnezeu, el este totuși în co-

Voroavă despre sărăcie

Crăciunul e vremea în care s'a coborât cerul pe pământ și Dumnezeu și-a făurit sălaș din humă. Crăciunul e vremea în care visurile iau trup de arătare și amintirile par că-s aievea. «Afară ninge liniștit» — știți vorba poetului — cerul își trimite corăbile melancoliei în legănări de vis spre țărnul întunecat al pământului și acoperă în nevinovăție albă toate mocirlele acestei planete îmbătrânite de păcate. Cu astfel de soli ai cerului poți să nu tresari când simți cum undeva — în suflet — se deschide o poartă de taină și miraj care te cheamă spre cărările unei alte lumi decât cea prozaică de azi? — Desigur că nu. «În casă arde focul»: iată încă un element de vrăji și mistere, care îndrumază pașii inimii spre aceleași zări, în cari ne visăm deatâtea ori trăind, dar trăim atât de-arar, sau niciodată. Și 'n această atmosferă de vrajă — Vișlaimul, cu Fecioara, cu Iosif, cu Pruncul, cu peștera, cu ingerii, cu magii, cu steaua, cu păstorii și cu turmele de oi. E vis, sau e realitate? — Nici una, nici alta. Ci ceva mai mult: e realitatea unui vis, e o realitate ce depășește omenescul și-l ridică dincolo de «realități» în sin-

lind un „drag de Dumnezeu“ sau un „vesel, vesel, Domnul bun“.

Unele colinde sunt adevărate cântece de leagăn pentru „fiuțul“ Mariei. Se revărsă din ele cea mai gingașă dragoste și cea mai duiosă alintare pentru copilul sfânt din ieslea dela Betleem. Chiar refrenele acestor colinde sunt excesiv de încărcate cu diminutive, tocmai pentru a arăta și mai mult dragostea — cu neputință de exprimat în cuvinte — pentru „pruncușul“ din iesle. Un „ziurel de ziuă“ sau o „cetiniță cetioară“ sunt cele mai simple dar cele mai duiosase și mai suave expresii de dragoste.

Dacă legenda creiază o altă lume, o lume ireală și fantastică, dar răspunzând dorului de cer real și firesc în sufletul omenesc, atunci intrarea în legendă a omului însemnează intrarea în cerul adus aproape de pământ. Colindele însă creiază Dumnezeului-om un cadru pământesc, dar de un pământesc transfigurat, poleit de tot aurul luminii cerești. De altfel, nimic mai firesc: omul îndumnezeit se înalță, Dumnezeul înomenit coboară.

Omul de geniu, erou, artist sau sfânt, primește parcă o solie: solia pământului către cer. Fiul lui Dumnezeu aduce pământului solia cerului.

Și dacă Istoria nu poate cuprinde în obiectivitatea ei pe omul sol pornit către Dumnezeu, ea nu poate cuprinde, cu atât mai mult, pe Dumnezeu însuși. Iisus Hristos nu intră în istorie. El scindează, frânge în două istoria, ca să poată încăpea totuși în fărâma de vers a unui colind.

Colindul este ca ochiul celor cu inima curată: fericit că poate vedea pe Dumnezeu.

MARIANA VASILESCU

gura lume reală: lumea lui Dumnezeu. Căci cestelalte «lumi» sunt ca «visul unei umbre» sau ca «umbra unui vis». Singur Dumnezeu e real cu adevărat, deși unora li se pare că El ar fi mai puțin real decât orice altceva din lumea aceasta. Iluzioniștii materiei acuză pe alții de iluzii... Ei nu-și dau seama că Realitatea din care își sug sevele existenței și vieții toate cele ce există este Dumnezeu... Dar despre aste lucruri n'avem acu prilej cu zăbavă a glăsui. Că gândurile fug grămadă — ca fulgii mânați de o trambă de vânt — ca să ingenuche la ieslea în care s'a întâmplat minunea că Dumnezeu a îmbrățișat făptura și ea nu s'a topit, ci s'a îndumnezeit... așa cum soarele ar săruta un fulg de zăpadă și nu l-ar schimba în lacrimă ci în alt soare...

...Ciudat, foarte ciudat. De neînțeles pentru mentalitatea modernă. Cu toată impresia de progres, noi am rămas tot la dreptul celui mai tare. De aceea, am crede mai bucuros într'un Dumnezeu, care s'ar arăta lumii într'o strălucire copleșitoare, într'o putere ce așează în pulbere toate puterile lumii, într'o atât de fabuloasă bogăție încât ar sătura toate gurile flămânde — fără plată — și ar mai rămâne grămezi de provizii pe lângă care oamenii ar trece fără interes, dacă nu cu dispreț. Dumnezeu pe care l-ar preamări omenirea civilizată este acesta: un împărat mai puternic decât toți stăpânitorii pământului, care ar sta pe un tron de înălțimi stratosferice și ar face să plouă cu bani, cu fripturi, cu pâine și vin, cu distracții și muzică peste tot natul ce a avut fericita inspirație să-și deschidă ochii în lumea asta și nu în alta. Munca? — Mai poate sta ca un divertisment sau ca un surrogat pentru cei ce se îndoapă cu iluzia «datoriei».

Toți se vor nababi sau padișahi, transpuși așa dintr'odată în feeria celor una mie și una de nopți. De ce să n'aibă fiecare câte un palat care să plutească pe apele line ale vieții ca o corabie a fericirii care niciodată nu se stinge? De ce nu? — «A fi bogot» e supremul ideal al omului modern «oricare ar fi el, din orice clasă socială ar face parte, câteodată chiar și atunci când s'a îmbrăcat în haina lui Iisus. Bogăția e cheia fericirii, care descurie atâtea și atâtea cutii ale Pandorei și dă posibilitatea unei existențe comode, în care munca este exclusă și înlocuită pretutindeni cu voia cea bună și acel mult râvnit dulce far niente. S'ar părea că omul a devenit leneș din fire și muncitor din silă... Că mai bucuros ar trăi într'un permanent vis al abundenței decât sub realitatea aspră a muncii... Până atunci însă pentru ca toți să ajungă la starea mult visată trebuie ca toți să muncească mai mult și mai bine ca cei de dinainte sau toți să se îmbrace în blana de vulpe a șmecheriei. E greu de spus care din aceste soluții vor fi preferate: deocamdată există amândouă, rânjind politicoasă față de cealaltă. Oameni ai muncii și speculanți ai muncii. Ambele cu intenția de a ajunge la starea de evoluție în care — în sfârșit — sărăciimea va fi stărpită de pe fața pământului prin declararea tuturor ca nababi...

În fața acestei mentalități moderne, de o măreție pe care n'a egalat-o nici turnul Eiffel și nici turnul Babel, creștinismul în loc să vie cu

Un Dumnezeu puternic și bogat care să transforme acest pământ mizerabil într-o grădină a desfătărilor asemenea grădinilor suspendate ale Babilonului, aduce: un grajd cu miros de vite, o iesle cu fân și un prunc. Cea mai neagră sărăcie. Un Dumnezeu născut în ieslea dobitoacelor. Un Dumnezeu ce fuge în Egipt de frica lui Irod. Un Dumnezeu ce asudă în muncă de tâmplar pentru o bucătică de pâine. Un Dumnezeu ce umblă desculț și fără adăpost pe căile Palestinei răspândind peste tot «vorbe frumoase» și sănătate, dar nici când pâine. Ba da: s'a întâmplat odată că a săturat mulțimi de oameni cu câteva pâini. Aceasta a fost numai odată. Și mulțimile l-au vrut rege. Desigur ca să le sature mereu. Desamăgite însă în nădejdele lor, l-au răstignit. Un Dumnezeu care n'are unde să-și plece capul decât numai pe lemnul crucii, fără îmbrăcăminte, fără putere, fără mărire, batjocorit și hulit de toată lumea. Și pe acest Dumnezeu care s'a smerit pe sine chip de rob luând și s'a făcut ascultător până la moarte (moartea pe cruce), îl oferă creștinismului unei lumi ce are oroare și de ascultare și de chipul robului și de suferință. Noi zicem: fericiți cei bogați; El zice: fericiți sunteți voi săracilor. Noi zicem: fericiți cei puternici; El zice: fericiți cei blânzi. Noi grăim: fericiți cei mândri, cei cinști; El zice: fericiți cei smeriți și prigoniți. Noi zicem: fericiți cei ce gustă din cupa deșertăciunilor acestei lumi; El zice: fericiți cei cu inima curată. El a coborât din mărire la necinste, din bogăție la sărăcie, din putere la neputință. Noi vrem să urcăm din necinste la mărire, din sărăcie la bogăție, din neputință la putere... Tendințe ce se opun. El ne cheamă la smerenie, noi alergăm după fudulie; El ne îmbie blândețea, noi adulăm neînduplecarea; El ne oferă crucea, noi alergăm după vârtejul de lumină falsă a bucuriei. De aceia oamenii au ajuns să aibă valoarea mustelilor ce-și lipesc aripile în dulceața patimilor pentru cari luptă și se întrec.

Ciudat, foarte ciudat. De neînțeles pentru mentalitatea modernă. Să oferi unei lumi în goană după bogăție, o iesle săracă și un prunc nu mai puțin sărac! Să oferi unei lumi lăhnite de patimă trupească, nevinovăția însăși intrupată în pruncul din Viflaim! Și totuși — trebuie s'o spunem: singura cale de mântuire a lumii este Hristos; singura cale de îmbogățire a lumii este... sărăcia. Și anume: sărăcia lui Hristos. Așa-i viața: paradoxală. Sunt oameni cari când sunt mai bogați atunci au ajuns la «sărăcie», când sunt mai umflați, atunci sunt mai goi, și sunt oameni cari când sunt mai săraci atunci au dobândit cu adevărat «bogăția». Dacă toți oamenii ar fi bogați, n'ar însemna că — prin asta — au scăpat de sărăcie. Nu. Ci dimpotrivă: poatecă înmurtirea bogățiilor s'ar traduce printr-o concomitență secetă, adică sărăcie. Faptul acesta îl exprimă psalmistul în cuvintele: «Bogații au sărăcit și au flămânzit, iară cei ce-l caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele». Căci scris este: Dumnezeu bogat fiind s'a făcut sărac, ca pe noi — cei sărmani — să ne îmbogățească. Dar bogăția aceasta pe care ne-o dă Dumnezeu prin sărăcia Lui, o dobândim făcându-ne și noi săraci asemenea Lui. Adică: lepădând din inima noastră orice atașament pofcios față de bogăția lumii, ca astfel ea, (adică inima) să devie o peșteră săracă în care să se nască pruncul cel din Viflaim, care în sărăcia Lui învăluie comoara bogăției cei nepieritoare. Cei ce l-au urmat, sfinții, au

avut drept casă peștera (cu suficient aer și lumină), drept pat scândura, drept haină o sdreanță, drept hrană o coajă de pâine sau câteva rădăcini. Ei s'au îmbrăcat în hlamida împărătească a sărăciei, au renunțat la tot ceea ce le putea oferi pământul și s'a valorificat încă odată povestea cu cănașa fericitului. Căci adevărul e acesta: n'au existat oameni mai fericiți în lumea aceasta decât acești săraci ai Domnului, de o sărăcie uluitoare. În fața fericirii lor pălesc toate bucuriile pământului, așa cum în fața soarelui pălesc toate luminile orașelor. Iată-l pe marele Antonie: era bogat foarte, cu posibilități depline de «fericire» terestră. Și totuși un singur cuvânt i-a deschis calea adevărului și i-a arătat că adevărata bogăție e în sărăcie: «Vinde tot ce ai, împarte-le săracilor; vino și urmează Mie». Așa a făcut: a vândut toate averile ce le moștenise, a împărțit suma săracilor și s'a retras în pustie, ca să urmeze lui Hristos. Asemenea negustorului înțelept din Evanghelie și-a vândut toate moșiile ca să cumpere cu prețul lor locul plin de spini și sălbatec în care însă și ascunsă comoara cea veșnică. A vândut lumea ca să câștige pe Dumnezeu. S'a făcut sărac pentru a fi bogat de Dumnezeu. Și dacă sensul bogăției e să fericească lumea, atunci să mi se dea voie să susțin că sărăcia aceasta a pustnicilor e cea mai mare bogăție pentru că ea le-a dat cu adevărat fericirea, pe când celelalte bogății sunt relative pentru că oferă numai umbra unei deșerte «fericiri». Cumpăna după care se judecă valoarea bogăției e cvantumul de fericire reală ce ți-o oferă. În consecință: adevărata bogăție e aceea a sărăciei depline, care e golire de tot ceea ce e creștural spre a oferi loc sălășluirii lui Hristos. Și iată cum dacă toți ar năzui spre sărăcia lui Hristos ar ajunge toți la fericire și deci la bogăție și toate conflictele sociale s'ar rezolva într-o clipă fără nici o complicație. Așa însă de vreme ce toți fug de sărăcie și râvnesc bogăția, se sguđuie pământul din țâțâni de atâta vijelie, viața devine o chinuire reciprocă și societatea se îndreaptă spre idealul unei nivelări în sărăcie fără orizont și fără nădejde. morocănoasă și tristă. Că așa e soarta omului ca fiind paradoxală ce e — ca să-i iasă toate pe dos: fuge după bogăție și prinde sărăcia, fuge după noroc și prinde ghinionul, alergă după mărire și se trezește cu batjocura, cultivă mândria și culege umilinta, caută știința și găsește neștiința. Și invers: cine îndrăgește sărăcia găsește bogăția cea adevărată; cui îi place smerenia primește adevărata mărire; cine primește crucea se îmbracă în strălucirea neegalată a învierii. Cel ce se mulțumește cu puțin va primi mult, iar cel ce vrea mult va primi puțin și nu va fi mulțumit niciodată. Secretul fericirii e mai simplu decât îl socotesc oamenii. Desigur nu pot să se facă toți pustnici: aceia sunt cei mai bogați creștini pentru că sunt și cei mai săraci. Dar toți pot deveni săraci în sens creștin, adică: 1. să aibă inima legată numai de Dumnezeu; 2. să fie deslipiți sufletește de bunurile lumii; 3. să se mulțumească cu strictul necesar. Pentru aceasta însă trebuie voiață și înfrânare a poftelor. Și rugăciune. Cine nu e în stare să le aducă dacă primește în schimb fericirea? Și cu toate acestea lumea modernă trece pe lângă fericire, ca și când ea ar fi o iluzie.

...E Crăciun. Mă întreb: e oare Crăciunul lui Hristos? Și când mă gândesc la felul cum ne petrecem sfintele sărbători îmi vine aproape să dau un răspuns negativ. Dar șoapta

VITRINA CĂRȚII

Dr. Octavian Beu; **BIBLIOGRAFIA RĂSCOALEI LUI HORIA** (Bibliotheca Rerum Transsilvaniae XIV) Sibiu. Centrul de studii și cercetări privitoare la Transilvania, 1944; p. 38.

Dr. Octavian Beu este îndeobște cunoscut ca un specialist consumat în chestii privitoare la revoluția lui Horia.

Studiul în chestiune confirmă varietaatea și temeinicia vastelor cunoștințe și preocupări ale sale în această materie încă destul de puțin explorată la noi. Opt pagini de observații privitoare la literatura răscoalei lui Horia precedează bogatul indice bibliografic, care constituie însăși rațiunea de a fi a acestei lucrări de laborator.

Bibliografia răscoalei lui Horia, colectată și ordonată cu sârguință de dl Dr. O. B., înglobează 274 titluri, majoritatea lucrări de știință exactă, precum și poezii, romane și piese de teatru. Cât privește vestimântul lingvistic al acestor studii și opere literare, ele sunt de proveniență: română, germană, maghiară, franceză, italiană, olandeză și suedeză. Vechimea lor urcă până în anul următor revoluției lui Horia (vezi titlul suedez dela pct. 274, apărut la Lund în 1785).

Abundența materialului bibliografic privitor la revoluția lui Horia — ca și proveniența lui înșeptită — vădesc odată mai mult ecourile răsbătătoare pe cari le-a avut această epică răsmeriță populară a ciubărurilor noastre eroici din cetatea imbatibilă a Munților Apuseni.

Până când vom ajunge să scriem despre ea, menționăm în treacăt apariția în aceeași bibliotecă de studii transilvane (vol. XI) a altei lucrări datorită dlui O. B., intitulată: „L'empereur Joseph II et la révolte de Horia” (p. 120) apărută în cursul anului acestuia și prevăzută cu numeroase planșe ilustrative în afară de text.

MINODORA BELEA

tremurată a colindului străbun coborât parcă din șoaptă de îngeri și falfăit de aripi nevăzute îmi oprește negația pe buze: sufletul acestui neam prăznuște cu adevărat Crăciunul lui Iisus. El n'a fost bogat, nici n'a voit să se îmbogățească pe spinarea nimănui. Dimpotrivă: pe spinarea lui s'au îmbogățit alții. N'a avut adesea nici cele strict necesare. Dar în sărăcia lui materială, în peștera aceasta a existenței, a îmolețit din duioșie și dragoste iesle caldă Pruncului din Viflaim. Neam sărac — dar neam bogat în sărăcia lui. Că zic bucoavnele vremii — și adevăr glăsuiesc — că nici un popor n'are atâta bogăție de suflet ca poporul român. El a știut că nu i mare lucru de ești bogat sau sărac, dară nu-i tot una de ai suflet sau n'ai suflet. «Că ce-ar folosi omul de-ar câștiga lumea toată și și ar pierde sufletul», e adevărul ce stă scris în inima neamului meu; l-au mărturisit țărani ori de câte ori au fost gata să-și dea tot — chiar și viața — dar sufletul nu. Și iată acum venit a vremea ca și poporul acesta să aibă și o stare materială mai bună. Drept lucru este și acesta. Dară numai dacă rămâne duhul sărăciei lui Hristos stăpân peste meleagurile inimii. Alfel nu.

...«Afară ninge liniștit, în casă arde focul»... Și visul își deapănă mai departe gândurile. Că mare este taina creștinătății și mintea nu o poate cuprinde: Dumnezeu s'a smerit pe sine chip de rob luând ca pe om să-l libereze și să-l îndumnezească; Dumnezeu a sărăcit ca pe noi să ne îmbogățească. Dară inima își găsește într'adevăr sălășul de pace și fericire. Și aceasta e adevărata bogăție: aceea care izvorăște din culmile pleșuve ale sărăciei...

NICOLAE GORUN

Invățătura zilei

Iată, vestesc vouă bucurie mare: Astăzi s'a născut vouă Mântuitor, carele este Hristos Domnul!

Luca 2, 10-11

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuște:
Vineri 22 Dec. — M. Anastasia
Sâmbătă 23 Dec. — SS. 10 M. d. C.
Duminică 24 Dec. — M. Eugenia

Preoți cu crucea'n frunte

Dr. Vasile Saftu

întâiul Episcop al Armatei române

1916, August 15 stil vechiu — adică praznicul de pomenire a Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, sau „Sântămăria mare”.

Regatul României declarase războiu monarhiei austro-ungare. Românii ardeleni știau că eroica hotărâre a Regelui Ferdinand I întea la desrobirea lor. Dar tot atât de bine știau acest adevăr și autoritățile maghiare, cari au deslănțuit fără preget știuta acțiune de arestare și internare a fruntașilor valahi.

În cetatea Brașovului, cel dintâi intelectual român pe care l-au „călcat” agenții secreți (patru la număr, plus patru poliști și un locotenent) ai monarhiei chesaro-crăești a fost protopopul tractual, renumitul părinte Dr. Vasile Saftu. Foarte de dimineată năvălind în locuința lui, i-au pus pistolul în piept și... locotenentul l-a asigurat de intențiile lor pacifice: trebuia să se lase însoțit, împreună cu copiii săi Eugeniu și Hortensia, până la poliție; se va lua acolo un proces verbal și apoi, oamenii regimului erau gata să jure că părintele va prinde utrenia, mai ales că erau abia ceasurile șase din zori. Din această pricină nu l-au lăsat să-și ia de-acasă absolut nimic.

Ajuns la sediul poliției de graniță, părintele s'a văzut pornit spre gară, laolaltă cu tot felul de oameni. Ungurii de pe stradă, furioși, cereau să-i spânzure pe bieții deținuți.

Aceiași primire curtenitoare îl aștepta și la Cluj. A zăbovit acolo, într-o baracă mizerabilă, două zile și două nopți. Până la Șoproș, unde avea să fie internat pe 2 ani și o lună (până în 7 Iulie 1918), calea nu era prea lungă: trenul o străbătuse în opt zile și opt nopți.

Înapoiat la Brașov, i s'a fixat domiciliu forțat într-o chilie a bisericii Sf. Nicolae-Șchei, cu oprirea de-a săvârși sf. slujbe și îndatoririle sale de administrație bisericească, din Iulie și până în Octombrie 1918. Casa, între timp, îi fusese răvășită de armatele străine.

Invitat de Păr. Dr. Sebastian Stanca să-și aștearnă în scris peripețiile deportării, protopopul Vasile și-a încheiat astfel spovedania:

„Bunul Dumnezeu al strămoșilor noștri, în care am crezut, cred și voi crede orbește, mi-a ajutat și mie. Îmi mulțumesc din toată inima și din tot sufletul meu: Astăzi sunt cetățeanul României Mari!” (Vezi Dr. S. Stanca: o. c. p. 121).

România Mare a fost pentru dânsul, ca pentru atâția alți fii vrednici ai ei, și Patria recunoscutoare: Protopopul Brașovului, Dr. sile Saftu, s'a învrednicit de osebita cinste de-a fi ales întâiul Episcop militar al Armatei române.

Dumnezeu l-a chemat la Sine înainte de-a fi primit hirotonia într-un arhieru, în anul dela Hristos 1920.

GRIG

Elevele liceului „Domnița Ileana” printre rănii

Elevele din cl. I A. a liceului „Domnița Ileana” din Sibiu s'au prezentat Mercuri, 2 Dec., sub conducerea dnei profesoare dirigintă Pavel, la spitalul de răniți adăpostiți în Academia teologică, ca să le vestească apropierea Crăciunului și să le mângâie sufletele cu colindul și cu darurile lor.

După câteva colinde executate de corul clasei dirijat de eleva Lydia Stăniloae, și după cuvintele frumoase spuse de eleva Bombonica Albu, elevele au împărțit darurile aduse din suflet curat.

Păr. rector Dr. D. Stăniloae a mulțumit dnei profesoare Pavel și elevelor, pentru fapta lor frumoasă prin care au adus în mijlocul ostașilor răniți ceva din Crăciunul de acasă.

Perspective noi pentru teologia românească

La un popas ca acela al sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului, când toată creștinătatea dreptmăritoare respiră același duh de sărbătorească pietate, se cade să ieșim din preocupările și grijile noastre de toate zilele și să privim mai larg, să scrutăm perspectivele ce se deschid Bisericii și teologiei românești prin schimbările adânci produse de războiul pe care îl trăim.

Dela început trebuie să mărturisim că, spre deosebire de îngrijorările unora, noi privim în viitor cu seninătate și cu nădejdi sporite, încredințați fiind că abia de acum înainte creștinătatea ortodoxă va dobândi conștiința unității și puterii sale spirituale. Slăbiciunea de căpetenie a ortodoxiei consta până acum, după cum se știe, în lipsa de unitate, lipsa de coeziune și uneori chiar lipsa de raporturi de orice fel între diferitele Biserici ortodoxe naționale. Romano-catolicismul ne-a făcut nu odată acest reproș și nu odată a speculat această slăbiciune a noastră. Vremea a venit însă ca zidurile chinezești între Bisericile ortodoxe naționale să cadă și creștinătatea dreptmăritoare să-și unească forțele pentru realizarea marilor sale idealuri spirituale și umanitare. Schimbarea aceasta fundamentală va veni ca o consecință a stabilirii de raporturi prietenești între toate statele creștine ortodoxe și Rusia: acest imens rezervor de creștinătate ortodoxă, fără de care ortodoxia este ca și decapitată.

Referindu-ne numai la Biserica noastră ortodoxă românească și înăluntru acesteia Bisericii numai la perspectivele ce se deschid teologiei românești prin stabilirea de raporturi prietenoase cu marea noastră vecină dela Răsărit și cu țările vecine de limbă slavă, avem impresia că niciodată nu s'a prezentat un prilej mai fericit pentru intrarea Bisericii și teologiei românești în adevăratele sale făgașe de dezvoltare. Căci e de neiertat faptul că teologia românească a vremurilor mai noi a preferat să se orienteze spre teologia occidentală romano-catolică și protestantă, în loc să se îndrepte spre adevăratele izvoare ale ortodoxiei: Sfinții Părinți și teologia țărilor creștine ortodoxe. Și e de neînchipuit faptul că o țară ca a noastră, a cărei limbă conține o proporție de două cincimi cuvinte de origine slavă și al cărui trecut politic și bisericesc este atât de legat de țările vecine de limbă slavă, să aibă atât de rari cunoscători ai limbilor slave printre teologi.

Mi-aduc aminte că de mult, când eram școlar pe băncile seminarului „Nifon Mitropolitul” din București, ne-a vizitat odată patriarhul Miron, primul efor de drept

al aceluși seminar. Interesându-se de studiile noastre și aflând că învățăm vreo patru limbi străine — greacă, latină, franceză, germană — s'a mirat că nu învățăm și limba slavonă. Lucrul acesta, firește, ne-a speriat destul de mult pe noi, școlarii, dată fiind „greutatea” pe care o întâmpină de obicei elevii în studiile lingvistice. Dar abia mai târziu am înțeles însemnătatea cuvintelor rostite de patriarhul Miron.

Căci trebuie să înțelegem odată. Noi nu trebuie să uităm că Biserica noastră a stat sub influență slavonă încă din secolul IX, când credincioșii de dincoace de Dunăre se adresau episcopilor slavone din Silistra și Vidin pentru sfințiri de preoți și de antimise și că ritul slavon, care a prins rădăcini în secolul XI a dăinuit în Biserica românească până în secolul XVIII. În urma distrugerii statului bulgar de către Vasile al II-lea Bulgarohtonul la 1018 și în urma distrugerii statului sârbesc de către Turci la 1398, numeroși clerici bulgari și sârbi s'au refugiat în Țările Românești, întărind cultul și cultura slavonă. Intemeietorul mănăstirilor românești a fost călugărul sârb Nicodim, mănăstirea Tismana devenind centru de cultură slavonă. Tiparul a fost introdus în Țara Românească prin meșterul călugăr Macarie din Cetege (Munteneșu), pe vremea lui Radu cel Mare. Încă dela începutul secolului XV mănăstirea Neamț din Moldova era un puternic focar de cultură slavonă, înflorind în deosebi sub mitropolitul Teoctist. Tipăriturile în limba română încep la 1637 la Govora sub înrăurirea venită din Kievul marelui mitropolit rus de origine română Petru Movilă. Mitropolitul Varlaam al Moldovei s'a inspirat tot din aceeași sursă când a întemeiat tipografia și școala dela Trei Ierarhi din Iași, în care se preda, după modelul celei dela Kiev, în slavonește, grecește și latinește. În sfârșit, nu trebuie să uităm ralațiile noastre culturale cu Polonia ortodoxă și trebuie să mulțumim Providenței că ne-a trimis pe călugărul ucrainian Paisie Velicovschi, care a reînviat călugărismul românesc în a doua jumătate a secolului XVIII.

Dar, fiindcă nu ne-am propus să înfățișăm raporturile noastre bisericești cu țările slave înconjurătoare, mai amintim numai faptul că un număr dintre ierarhii și teologii noștri și-au făcut studiile la vestitele academii teologice rusești și că până nu de mult învățământul nostru teologic a trebuit să se mulțumească numai cu traduceri ale voluminoaselor compendii de dogmatică și de apologetică ale teologilor ruși Macarie, Silvestru de Canev și N. Rojdestvenski și cu tratatul de drept bisericesc al teologului sârb Nicodem Milaș.

Mai sunt de sigur și alte traduceri din limba rusă, în deosebi numeroasele și voluminoasele lucrări traduse de I. P. Sf. Patriarh Nicodim, dar nu ne putem mulțumi numai cu atât. În felul acesta nu vom epuiza niciodată bogata literatură teologică rusă, poloneză, sârbă, bulgară, etc., în deosebi aceea produsă în jurul celor patru academii teologice rusești dela Leningrad, Moscova, Kiev și Kazan. Iar a continua să ne informăm asupra teologiei rusești prin prisma deformantă a teologilor romano-catolici M. Jugie, A. Palmieri, M. d'Herbigny, J. Bois și alții, înseamnă a ne da un adevărat vot de blam. De aceea un teolog român ca Părintele Rector D. Stăniloae n'a pregetat să învețe rusește pentru a-și apropia în deosebi cugetarea teologilor și filosofilor creștini ruși contemporani Sergiu Bulgacov, Pavel Florenski, Nicolae Berdiaev, Vâșeslavțev etc. Numai prin cunoașterea limbii grecești și a limbilor slave vom fi în stare să ștergem ponosul acuzației că facem studii de înaltă teologie ortodoxă, întemeindu-ne pe autori romano-catolici și protestanți, care ne cunosc mai bine decât ne cunoaștem noi înșine. Sunt în limba rusă atâtea tratate și periodice în care s'au discutat mai toate marile probleme teologice, încât n'ar trebui să ne mai expunem ironiilor occidentalilor. O pildă avem în imensa bibliografie pe care o găsim la sfârșitul volumului întâiu al lucrării Prot. P. Svetlov, *Invățătura creștină în expunere apologetică*, tradusă în românește de profesorul Ic. Șt. Serghie Bejan și Const. N. Tomescu. Din cele 1820 lucrări apologetice indicate în această bibliografie, peste 700 sunt rusești.

Gândească-se oricine ce ar fi în stare să facă teologii români prin cunoașterea limbilor slave și în deosebi a limbii rusești, și ce frumoase perspective se deschid teologiei românești prin ridicarea zăgazurilor politice dintre țările ortodoxe! Dacă era posibilă până acum colaborarea teologilor din toate țările ortodoxe, nu ne-am fi zbatut în sărăcia de tratate mai generale în care ne zbatem astăzi. S'ar fi putut realiza lucrări vaste de colaborare în toate ramurile teologice, am fi avut poate o enciclopedie teologică ortodoxă și mult dorita publicație periodică interortodoxă n'ar fi rămas un simplu deziderat.

Iată, în curând se împlinesc zece ani dela primul congres al profesorilor de teologie ortodoxă, care s'a ținut la Atena în anul 1936. Al doilea congres, care trebuia să se țină în București în 1939, s'a amânat *sine die* din cauza împrejurărilor. Ce ar fi dacă acest congres s'ar ține peste doi ani, tot în București, cum a fost proiectat, dar sub o nouă lumină, cu noi temeuri și cu perspectiva de a deveni prologul marelui sinod ecumenic, pe care ortodoxia îl așteaptă de atâta amar de vreme?

EMILIAN VASILESCU

„Plinirea vremii”

Sfânta Scriptură ne dă puține referințe despre marele eveniment al întrupării Fiului lui Dumnezeu. Nu este cuprins acest fapt, care despice istoria în două, nici în bogate date istoriografice, căci deși venit în istorie Fiul lui Dumnezeu rămâne pe deasupra vremelnicul și fragmentarului istoric; și nici în bogate și fantastice elemente ale imaginației, pentru că Iisus avea să cucerească și să atragă însăși viața omenirii din adâncuri de bezna și din cea mai cumplită și reală sbatere în neputință.

Astfel evangelistul Matei își începe Evanghelia cu „Cartea Neamului lui Iisus Hristos” și, după ce înșiră filiațiunea pământească a Mântuitorului până la Avraam, descrie, fără referințe la evenimentele istoriei profane din acel timp, nașterea mai presus de fire a Fiului lui Dumnezeu din Preacurata Fecioară Maria. Amintește doar că regele Irod, auzind dela Magi despre nașterea unui nou împărat, s'a tulburat.

Evanghelia dela Marcu începe cu predica lui Ioan Botezătorul la râul Iordanului și cu venirea lui Mesia spre Botez.

La rândul său, evangelistul Ioan e preocupat mai mult de veșnicia și dumnezeirea Cuvântului și amintește numai în treacăt despre întrupare, fără să spună când „Cuvântul s'a făcut trup și s'a sălășluit între noi”.

Cel care stăruie mai mult asupra nașterii Mântuitorului, și o cuprinde prin câteva date în rama istoriei generale de atunci și de totdeauna, e evangelistul Luca. Era și firesc să fie așa. Luca era medic și își propuse să scrie puternicului Teofil viața Mântuitorului. Mărturia ev. Luca este tocmai prin aceasta prețioasă. El ne spune că Nașterea Mântuitorului s'a întâmplat în vreme ce împăratul August a dat ordin să se facă recensământul populației. Deoarece August a dat în trei rânduri poruncă să se facă numerotarea populației, ev. Luca ne dă un amănunt și mai precis. Nașterea lui Iisus Hristos s'a întâmplat în timp ce era proconsul în Siria, Quirinaus.

Dar ori cât de puține date am afla în Evangheli cu privire la timpul nașterii Mântuitorului, ele sunt deajuns pentru credință. Biblia cuprinde o mare taină. Marile adevăruri le exprimă în cuvinte puține, fiindcă fiecare adevăr al ei, spus chiar numai printr'un cuvânt, e mai veșnic decât universul. „Cerule și pământul vor trece”, dar cuvintele Scripturii vor rămâne în veac.

Cele cuprinse în sămbure în Evangheli despre Nașterea Mântuitorului, sunt confirmate de istoricii profani ai timpului, chiar când aceștia erau păgâri. Despre existența lui Iisus în istorie ne vorbesc scriitorii ca Svetoniu, Iosif Flaviu, Tacit, Pliniu cel Tânăr și alții.

Astăzi puțini sunt cei care mai neagă istoricitatea Mântuitorului, și numărul celor ce-l socotesc ca pe un mit, e tot mai scăzut. Cartea lui L. Couchoud: „Le Mystère de Jésus” nu mai poate cuceri aderenți nici chiar în ogrăzile adolescenților.

Căci Biblia cuprinde în altfel de cuvinte data marelui praznic al Nașterii Domnului. Ea ne spune că Fiul lui Dumnezeu s'a făcut Fiul Omului la „plinirea vremii”. În multe chipuri și în multe dați a vorbit Dumnezeu omului, iar mai în urmă, la „plinirea vremii” a vorbit prin însuși Fiul Său. Nașterea Domnului s'a întâmplat la „plinirea vremii”.

Tot ce a făcut Dumnezeu înainte, toată revelația Legii Vechi s'a făcut spre „iconomia plinirii vremii, ca toate să le reunească în Hristos”, Efeseni I. 10. Ni se

Pace între frați!

Sunt numai câteva zile de-aici...

O știre laconică anunța că Arhiepiscopul Atenei și Mitropolitul Primat al Greciei, I. P. Sf. Damaschin, a fost „ispitit” — de sigur de-un gazetar, că aștia dau busna peste tot — să se pronunțe asupra unei eventuale soluții de-a intra în plinul Consiliu de Reganță al țării sale.

— Bucuros, dar cu o condiție: frații de același sânge și de aceeași lege să-și dea mâna, în prealabil, și să se împace întreolaltă.

Cam așa a răspuns înaltul ierarh.

Știrea, împărtășită pe calea comodă a undelor, nu dă alte detalii, căci știți, radio-ul e hiperaglomerat în vremuri d'astea, ca un tren de sărbători.

Ci lăta că puțină zăbavă meditativă pe marginea acestei informații e cel puțin instructivă.

După a noastră știință, din ziua luminată în care populația Atenei făcea în piața Sintagma (a Constituției) o primire delirantă regimentelor de parașutiști blindați ai Armatei britanice, I. P. Sf. Arhiepiscop Damaschin n'a mai vorbit până acum decât o singură dată: ca să depiângă sutele de mii de victime ale ocupației germane.

Cifrele indicate atunci de către I. P. Sf. Sa, ne-au înmărmurit, mai ales că era vorba, printre altele, de-o întreagă generație — copiii Greciei — asvârlită de inaniție în ghiarele tuberculozei. În gralul său de părinte îndurerat, simțiam și-o undă de mulțumire: Grecia era eliberată, iar poporul ei avea pace și pâine. Stabilizarea drahmei îi interesa prea puțin: important era faptul că navele britanice ancorate cu pânțelele plin de belșug în porturile Eladei, descărcau de zor alimente, medicamente și îmbrăcăminte pentru potolirea foamelor înfometate, pentru tămăduirea bolilor și pentru stăpîrea sinistrelor flămuri ale caliciei.

Azi, înaltul ierarh vorbește din nou, mai îndurerat decât după desrobire. Porturile grecești sunt închise; convoaiele britanice iau alte direcții și la Atena, printre relicviile unei culturi plurimilenare, mugesc tunurile tancurilor „Sherman” și răsună detunăturile dinamitelor mănulate de oamenii organizației Eilas. Uneori, explozibilele nimeresc chiar în aceste rămășițe sacre.

De sigur, nu e de căderea noastră să ne amestecăm în sacrosanctele „afaceri interne” ale altor nații; dar nimeni nu ne poate opri să deslușim printre rânduiri cernute cu iscusință ale știrilor radiodifuzate amărăciunea unui arhipăstor care-și vede spușberată atât de curând cea mai frumoasă iluzie a vieții sale: PACE între Elini.

I. P. Sf. Damaschin pune'n locu-l o nădejde văroasă ca o vrede: Grecii să fie larăși una, în libertate ca și'n anii de cumpănită asupra carei l-au năpăstuit din cale-afară.

„PACE ÎNTRE FRAȚII DE ACELAȘI SÂNGE ȘI DE ACEAȘI LEGE!”

Indemnul vine din locuri sfințite de urmele lui Pavel Apostolul, Grigorie cel neîntrecut în gândire creștină, Vasile cel darnic în milostivire...

Cine-a spus că-i vorba numai de Greci?... bată-i să-l bată de reacționari!...

GRIGORIE T. MARCU

pare că aceste cuvinte pauline dau cea mai cuprinzătoare înțelegere a mult dezbătutei probleme a timpului, și mai ales a sensului și valorii pe care o are acesta. De este sau nu timpul ceva din afară de noi, detașat de noi, sau de este o creație a noastră, este mai puțin însemnat decât a ști că și noi și el (dacă este în afară de noi) stăm sub ochii de veghe, pururea ai lui Dumnezeu. Și că timpul câștigă în intensitate și valoare nu numai prin o trăire oarecare psihologică, ci prin trăirea în apropierea de izvorul și creatorul tuturor celor ce sunt în timp.

De pe înălțimea sensului pe care îl exprimă cuvintele „plinirea vremii” se valorifică toate fețele timpului trecut, prezent și viitor.

Căci numai acele fapte din trecut au putere și răsune în prezent și pot răzbate spre viitor, care s'au împlinit pe această linie de plinire a vremii, adică de întâlnire cu Dumnezeu.

Dacă ne pare pentru ceva vrednic de admirat și de cinstit Vechiul Testament, aool aceasta este și pentru tensiunea, suspinul și nostalgia cu care aleșii acelei vremi s'au legat cu veacuri înainte de „plinirea vremii”. Singură nădejdea în ziua cea mare a izbăvirii era lumina și izvorul de susținere al adevăratei vieți atunci. Ea era flacăra ce se păstra nestinsă din generație în generație, chiar dacă erau vremuri când mulți se rătăceau și erau învăluiți de întunecul vremii”. Cu ea adormeau bătrânii și o lăsuu ca pe cel mai scump testament copiilor. Prin această nădejde s'a înfrățit Avraam, Iacov, David, Solomon și toți cei ce au adormit cu nădejdea împlinirii vremurilor.

Mulț nădejdea n'a fost zadarnică. Ziua cea mult așteptată a sosit. Lanțurile robiei au căzut. Prorociile s'au împlinit. Dumnezeu a apărut în istorie ca om, prin trimiteră Fiului Său cel Unul născut, ca să ne ridice din robia păcatului și ca să ne încredințeze că pe deasupra vremurilor și la căma lor stă El.

Cuvintele „plinirea vremii” desleagă aina legăturii dintre noi oamenii și vre-

murile pe care le trăim. Uneori vremurile ne par favorabile, alteori ne sunt protivnice și se așează deacurmezisul nădejdilor noastre.

Atât de des apare vremea nefavorabilă realizării omenești, încât l-a făcut pe cronicar să exclame: „Nu sunt vremurile sub căma omului, ci bietul om sub căma vremurilor”.

Acest răspuns al cronicarului nu poate să mulțumească sufletul. În el nu găsește omul niciun razim, din el se desprinde o cumpănită tristețe. Este tristețea omului biruit. Acest răspuns duce la decoronarea omului din demnitatea și puterea ce i-a dat-o Creatorul, de a birui vremea și de a fi părtaș veșniciei.

Praznicul Nașterii Domnului la „plinirea vremii” deschide sufletului nostru altă perspectivă. Da, este adevărat că vremurile sunt uneori mai tari decât noi, că furtunile lor încrâncenează inima de durere și revoltă, că izbeliștea lor ne doare și nedreptatea lor ne lovește cu suspin.

Dar și vremurile sunt sub cineva, și acel cineva este Dumnezeu. Dumnezeu este stăpân peste vremuri și istorie. Le lasă uneori să lovească cu putere în inima oamenilor, dar la El este puterea ca să aducă în crugul lor „plinirea vremii” și a dreptății.

Ce minunat luminiș ne deschide Nașterea Domnului! Precum n'a fost zadarnică așteptarea mântuirii neamului omenească și la „plinirea vremii” Fiul lui Dumnezeu s'a intrupat ca toți cei ce cred în El să se mântuiască. Tot astfel nădejdea unui neam legat de Dumnezeu cu sufletul, are scris în Cartea Vieții plinirea vremii și a dreptății. Fericții bărbații și generațiile care trăiesc și luptă pentru această ascensiune a istoriei spre plinirea ei în bine, adevăr și dreptate!

Preot VASILE COMAN

Dați sânge pentru ostașii răniți în luptele de desrobire a Ardealului!

A apărut:

† Nicolae
Mitropolitul Ardealului

Mântuește Doamne poporul tău

Cuvântări - - Discursuri - - Pastorale

Cartea prezentei ardelenoști în vâltoarea anilor de sbucium 1938-1944

Coperta: Ieromonah Arsenie

SIBIU, TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE

XVI+254 pagini

Prețul Lei 800.-

format mare, pe hârtie de calitate superioară

în vânzare la principalele librării din Capitală și provincie

Pentru comenzi, adresați-vă P. V. Consiliu arhiep. ort. rom., Sibiu, str. Mitropoliei 32

Sensul social al Intrupării

Hristos s'a născut, „ca să lumineze cele întunecate și să adune cele risipite”.

Ce glas armonios și plin de bucurie, răsună alături de vuetul infernal al mașinilor de războiu și de strigătul furtunos al noroadelor insetate după dreptate și frățietate socială? E glasul înțeles al colindătorilor, cari — cu înfiorată bucurie — ne vestesc că: „Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit între noi” (Ioan 1, 14).

Glasul lor ne cheamă să ne descătușem din noianul grijilor și frământărilor zilnice și să ne ridicăm pe culmile spirituale, de pe înălțimea cărora putem descifra tălcul adânc și gusta măreția cutremurătoare a tainei intrupării. Purtați pe undele armonioase ale colindelor, inimile noastre trudite călătoresc nerăbdătoare — ca odinioară magii — spre peștera Vifleemului. Ajunși acolo, în fața noastră se deschide măreția priveliște a intrupării.

Priviți, cum Dumnezeu — înduioșată de mizeria omenirii căzute — își deschide cerurile și se coboară printre noi. „Iată, (vine) mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29). Iată, Dumnezeu se coboară — pe aripile înfinităle ale iubirii — în maximă apropiere de lume și se revărsa într'ansa în formă omenească de viață.

Iubirea divină apleacă cerul până la pământ, înfrățindu-l. Ea deschide cerul peste sufletul sbuciumat al omenirii, spre a-l izbăvi din necaz. Pe scara iubirii, cerul se pogoară pe pământ, spre a ridica pământul la cer. Din iubire nemărginită, Dumnezeu s'a făcut om, pentru a-l ridica pe om la îndumnezeire.

Înfiorați de atâta revărsare de iubire divină, înțeriți măresc; păstorii — trimișii noroadelor oropsite — se închină; magii — reprezentanții științei, nobilimii și ai bogăției — aduc omagii sincere și calde, pruncului divin; iar vitele — și prin ele întreaga fire necuvântătoare — stau blânde și încremenite în fața minunii.

Cătă înfrățire și comuniune între cer și pământ, între cele spirituale și cele materiale! Ce duh de căldură, de seninătate și de intimitate negrăită adie văzduhul ce împrejmuia ieslea Vifleemului. O imensă și sublimă armonie cosmică de liniște sfântă, de bucurie înălțătoare și de pace odihnitoare, învăluie pe toți și pe toate. E preludiul fericirii de dincolo de veac. Minunează-te, cerule și rămâi încremenit, pământule!

Intrebatu-v'afi vreodată: Care e secretul fericirii calde din noaptea sfântă a Vifleemului? E divină înfrățire și armonie — pe undele iubirii — a cerului cu pământul și a celor de sus: învâțați și bogăți, cu cei de jos: umili și oropsiți.

La lumina tainei intrupării, se desvăluie întreg rostul vieții noastre de aici. Ce șoptește, din adâncul ei, minunea intrupării, acestui veac chinuit de frământarea apocaliptică a unei noi așezări sociale? Ea ne imbie, ca îndreptar fundamental al vieții, marea poruncă a iubirii: „Dacă astfel ne-a iubit Dumnezeu pe noi, suntem dator să ne iubim și noi unii pe alții” (Ioan IV, 11). Căci numai iubirea îl ridică pe om la chipul desăvârșit al omenității sale: omul-copil și omul-frate, care stă în nelntreuptă legătură filială cu Tatăl ceresc și cu inima mereu deschisă spre ajutorarea semenilor săi. Numai prin iubire poate dobândi omenirea fața dumnezeiască a lui Hristos. Numai prin iubire se poate sălășlui în lume comuniunea și înfrățirea dintre cer și pământ, și dintre

Cuvânt la Concertul de colinde din 17 Decembrie 1944.

Urare

La sfințele sărbători, ale Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, urăm prețușilor noștri colaboratori, iubitorilor cetitori și sprijinitori, ai „Telegrafului Român”, ani mulți, cu bine, sănătate și pace.

RĂSCUMPĂRARE

Di Ștefan Duca, conducătorul Tipografiei Arhidiecezane, își răscumpără felicitările de ziua numelui cu 300 Lei în favorul Fondului pentru propagandă națională, administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu.

Marele Stat Major al Armatei Române a dat următorul comunicat asupra operațiunilor militare desfășurate în cursul zilei de 20 Dec. 1944.

Pe valea Hernadului trupele Armatei a IV-a române au continuat înaintarea spre Nord, înfrângând toate rezistențele inamice. Au fost cucerite numeroase localități, dintre cari cele mai importante sunt: Hernadpetri, Hernad-surduk, Ianok, Zsarno, Bodramendegy, Sina, Perény, Buzita, Reste, Tórna, Görgö și Udvarnok.

O divizie de cavalerie română a pătruns printr'un fulgerător atac de noapte în orașul Gvuds, iar detașamentul malorului Nișescu a surprins podul Hernad dela Hidasnéwety. Garnizoana germană care apăra podul și se pregătea să-l distrugă, a fost nimicată în întregime.

În aceste lupte s'au distins în nord deosebit escadronale căpitanilor: Popescu Mircea, Popescu Liviu și Ene.

cei de sus și cei de jos. Fără iubire, libertatea, egalitatea și fraternitatea rămân forme goale. Ea este singurul element de egalizare, solidarizare și armonie socială constructivă. Pentru că iubirea sparge toate diferențele și umple toate distanțele dintre păturile sociale. Numai iubirea ne face să tresărim de milă în fața celor nenorociți și să-i purtăm pe brațul cald al grijii noastre.

Prelungire a intrupării, Biserica creștină coboară pe Iisus la noi oamenii, în chip tainic. Ea e peștera în care sălășluiește Iisus cel euharistic. Dacă numai ea ni-l poate comunica, însemnează că numai ea poate sădii în noi duhul de frăție comunitară. Drept aceea, intrați cu toții subcupola de har a Bisericii. Faceți-vă inima iesle curată, în care să sălășluiească pruncul Iisus. Atunci Hristos se va naște iarăși în inima istoriei. Atunci numai, va răsună din nou în văzduh armonia cântecului înțeles: „Mărire intru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14).

Dr. CORNELIU SĂRBU